

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

„Opominjamo vse duhovnike, one svetnega klera in one, ki pripadajo redovom in kongregacijam, da se povezani z vezjo bratske ljubezni, s skupnimi močmi in voljami trudijo za isti cilj, ki je dobro Cerkev, lastno posvečenje in posvečenje vernikov“

(Pij XII., Menti nostrae.)

1954

STEV. 5-6

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Škof dr. Gregorij Rožman: Dragi slovenski rojaki, pozdravljeni v Gospodu	129
Kakšen naj bi bil duhovnik?	130
Dr. Filip Žakelj: Ali bo kdaj škof Baraga svetnik?	131
Dr. Rudolf Blüml: Lik sodobnega duhovnika	139
Dr. Mirko Gogala: župnik in njegov kaplan	149
Janez Dolšina: Dotik slovenskega duhovnika z ameriškim katolicizmom	154
Fr. Fortunat Zorman: Skrb za izgubljene ovce	159
Dr. Franc Jaklič: Semeniški vodja dr. Jože Lesar	161
Šlovenska mariologija	165
Novice od povsod	166
Slovenski duhovniki v zamejstvu	171

S to dvojno številko zaključujemo prvi letnik glasila slovenskih duhovnikov v zamejstvu. Hvala lepa vsem sobratom po svetu, ki ste se v tolikem številu odzvali kot naročniki in ste s tem zagotovili reviji obstoj. Prosimo vas lepo, da ostanete naročniki tudi v naprej in nam pridobite še novih. Posebej se moramo zahvaliti prevzvišenemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ki nam je bil ves čas ne samo v moralno oporo, ampak nam je tudi materialno veliko pomagal, da smo si upali z revijo začeti.

Revijo morete naročiti naravnost pri upravi: Rev. Stanko Škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina, ali pa pri sledečih sobratih poverjenikih:

- Kanada:** Rev. Tone Vukšinič, 626 Glenhohne Ave, Toronto 10.
U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minnesota.
Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.
Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine, Trieste.
Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.
Celovec: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.
Avstrija: Mons. dr. Jože Jagodic, Amlach, P. Lienz, Osttirol.
Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, 17, rue Charles Dupret, Charleroi, Belgique.
Čile: Rev. Ludvik Ceglar, Capellan, Casa Central, Maipo (Buin), Chile.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Vsi v Evropi morejo poravnati naročnino s štipendiji. Opravili bodo tri sv. maše. Po dogovoru bodo mogli na ta način poravnati naročnino tudi sobratje od drugod. Nihče pa naj maš ne opravi prej, dokler mu ne bo sporočeno, da so zanj intencije že določene. Nato pa naj vsakdo sporoči, da je prevzel dolžnost maševanja.

Naročnino v denarju morete poravnati pri upravi ali pa pri gornjih poverjenikih. Uprava

D

OMNES unum.

Buenos Aires 19..-

1954, št.5-6

1966, št.1.

D: Raven

3.4:1972

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO I.

MARIJINO LETO 1954

ŠTEV. 5-6

Dragi slovenski rojaki, pozdravljeni v Gospodu!

Spominjate se še, kako smo v domovini skupno opravljali pobožnost prvih petkov in prvih sobot. Zadnje skupno pobožnost petih prvih sobot smo končali 5. maja 1945 — in nato odšli. V maju 1955 bo nam minilo deset let v tujini! V vseh težkih skrbeh, nevarnostih in razočaranjih je bila Marija naše upanje. Nismo se zmotili, ko smo se njenemu brezmadežnemu Srcu posvetili.

Istočasno bo desetletnica enega najžalostnejših dogodkov v slovenski zgodovini: množičnega umora blizu deset tisoč fantov in mladih mož, ki so bili koncem maja 1945 pod prevaro vrnjeni v roke krvnikov, ki so jih po groznem mučenju na domačih tleh pobili. Žalost in boleost nad njih strašno smrtjo je bilo morda najtežje, kar smo doslej doživeli, mi v tujini, ki smo jih videli odhajati, in oni doma, ki so zaman na nje čakali. Spomin na nje nam je svet in nam mora biti svet do konca življenja.

Za to dvojno desetletnico prihajam pred vas s predlogom: Zopet se duhovno združimo in skupno, kot nekdanj doma, opravimo *pobožnost petih prvih sobot*, kakor jo želi brezmadežno Srce Marijino. Začnimo s prvo soboto v februarju (5. februarja 1955), da končamo s prvo soboto v juniju (4. junija). Če kateri zaradi službe ne bi mogel prejeti obhajila v soboto, naj ne neha pobožnosti, ampak naj se nam naslednjo nedeljo pridruži s svetim obhajilom.

Radi in v velikem številu ste se odzvali, ko sem vas v času težke okupacije povabil k pobožnostim prvih petkov in prvih sobot in k posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Prepričan sem, da se Vam ljubezen do Marije ni ohladila, še bolj se je razvnela v pravkar zaključenem Marijinem letu, zato ne dvomim, da boste vsi, ki živite sicer v tujini pa vendar v svobodi, radi sprejeli moj predlog.

Daljave nas ločijo, a za ljubezen ni daljav! Iz ljubezni do padlih žrtev, iz ljubezni do rodne zemlje in na njej trpečih rojakov se bomo v hvaležni ljubezni do Marije, Materé in Kraljice naše, vsako teh petih prvih sobot v duhu in milosti svetega obhajila povezali med seboj, da zadoščujemo njenemu brezmadežnemu Srcu in jo prosimo njenega posebnega varstva za se in za ves naš narod. Majhni smo mi Slovenci, ogroženi in zatirani, zato smo skrbne roke matere in njene tople ljubezni še bolj potrebni. In mati, ali ne posveča največ skrbi otroku, ki je najbolj slaboten?

Ob koncu te skupne pobožnosti bomo obnovili — vse družine in vsak posameznik — posvetitev brezmadežnemu Sreču Marijinemu; kateri pa se še niso, se bodo ob tej priliki prvič posvetili.

Ves mesec junij naj bo posvečen toplemu spominu na naše v letu 1945 padle in pobite brate. Upam, da so večina, morda že vsi, v nebesih za ceno mučenja in strašne smrti; veselilo jih bo, če v njih spomin izpolnimo željo naše in njihove Kraljice. Ako pa bi kateri v večnosti potrebovali naše pomoči, jo jim v obilni meri moremo nuditi ravno s pobožnostjo prvih sobot. Zdi se mi, da bi ne mogli na lepši, svetejši in boljše način obhajati — poleg drugih spominskih prireditev — te desetletnice.

Pozdrav in blagoslov!

+ GREGORIJ ROŽMAN
ljubljanški škof

V Clevelandu, Ohio, U. S. A.,
v decembru 1954.

KAKŠEN NAJ BI BIL DUHOVNIK?

— Radi bi imeli duhovnike, ki bi bili dostopni ljudem, ki bi ljudi razumeli...

— Mora biti očetovsko dobrohoten.

Res je, da niso vsi duhovniki enako okretni, res pa je tudi, da moreta prijazen pozdrav in lepa beseda duhovnikova učinkovati bolj kot najlepša pridiga.

— Pri občevanju z ljudmi duhovnik ne bi smel delati nobene razlike med bogatimi in revnimi.

— Njegovo vsakdanje življenje nas mora prepričevati, da je pripravljen vse žrtvovati za nas.

— Rad mora imeti otroke, mladino, biti mora z njimi dober. Prav tako tudi s starčki, bojniki, delavci.

— Biti mora vedno nepristranski.

— Duhovniki bi ne smeli govoriti slabo o svojem škofu, o škofiji, o odlokih sv. stolice.

— Duhovnik mora rad moliti.

— Kako lep vtis naredi na vernike, če vidijo duhovnika pred tabernakljem izven časa sv. maše ali druge skupne pobožnosti.

— Imeli smo župnika, ki je vsako popoldne svoj brevir molil pred tabernakljem.

— Če manjka duhovniku svetost, mu manjka vse.

— Zelo slabo vpliva na vernike, če slišijo duhovnika tožiti nad bremenom celibata. Vsi vemo, da to breme ni lahko, toda vsak duhovnik se zanj odloči popolnoma prostovoljno in to v zrelih moških letih. Zakaj potem toženje?

— Pri oltarju se mora duhovnik obnašati tako, da nas to duhovno dviga. Prižnice naj ne izrablja za žaljenje ljudi!

— Rad mora imeti spovednico.

— Želim, da bi bili duhovniki tako popolni, da bi od srečanju katerega izmed njih mogel reči: Videl sem Kristusa.

(Iz ankete na vprašanje: Kakšen, želiš, naj bi bil tvoj dušni pastir? Odgovarjajo laiki najrazličnejših stanov in slojev.)

Ali bo kdaj škof Baraga svetnik?

Dr. Filip Žakelj, Buenos Aires

Veliko klenega je rajni gospod prelat Odar napisal o Baragovi zadevi.¹ Pravilno trdi, da pri razglasitvi kake osebe svetnikom sodelujejo nekako štirje faktorji: svetniški kandidat, Bog, Cerkev in ljudstvo.²

Res je, da dokončna sodba, ali je Baraga v resnici svetnik, gre nezmotljivi Cerkvi, ki bo morda kdaj res to sodbo izrekla po rimskem papežu kot namestniku Jezusa Kristusa na zemlji. Po skromni človeški sodbi pa mora vsak, ki se bolj podrobno zanima za Baragovo življenje, priznati, da je bil Baraga velik svetnik. Upali bi si celo trditi, a spet samo kot zmotljivi ljudje, da ga po krepostih in velikih žrtvah za Boga in zveličanje duš smemo mirno primerjati s tremi modernimi svetniki, ki jih je tudi krasila škofovska mitra in jih je prištel med svetnike Pij XII.; to so: Anton Marija Claret (proglašen 7. maja 1950), Vincencij Marija Strambi (proglašen 11. junija 1950) ter Anton Marija Gianelli (proglašen 21. oktobra 1951).

Bog bo tudi svoje storil, če bomo mi spolnili svoje. „Vsaka kanonizacija svetnika je v slavo božjo, v čast Cerkve in zveličanje duš. Zato je vsaka po volji božji. Bog se ji ne upira, če so izpolnjeni drugi pogoji. V duhu svetosti umrle poveliča s potrebnimi čudeži, da se morajo razglasiti za svetnike. Toda vsiljuje pa ne, ne čudežev ne svetnikov!“³

„Cerkev se zaveda, da so ji kanonizirani svetniki v veliko čast in pomoč. Dobro ve, kolikšno moč pomeni za katoliško ljudstvo svetnik iz njegove srede.“⁴ Če kdo, potem prav kanonizirani svetniki pričajo, da je Cerkev v resnici sveta. Če kdo, potem so prav kanonizirani svetniki vsemu svetu, vsej Cerkvi, zlasti pa tistim, med katerimi so živeli v resnici luč sveta, mesto, ki stoji na gori, svetilka, postavljena na svetilnik (pr. Mt 5, 14. 15). Z vsem nezmotljivim prepričanjem se more vsak obračati nanj kot na božjega prijatelja in velikega priprošnjaka pri Mariji in Bogu.

Glede proglašenja svetniških kandidatov svetnikom je bila Cerkev v zgodovini vedno strožja; lahko trdimo, da je po določbah sedaj veljavnega cerkvenega prava izredno stroga.⁵ Odlok o dveh čudežih za proglasitev Frančiške Ksaverije Cabrini svetnicam odkrito priznava, da pri rednem in apostolskem postopku glede kreposti svetniških kandidatov postopajo z veliko strogostjo in z naj-

¹ Splača se brati tele njegove članke in razprave, ki jih je napisal že v izseljenstvu:

Baragova pot do oltarja, Misijonska nedelja 1952, Buenos Aires 1952, str. 134—142; *Pomen Baragove beatifikacije*, DŽ (Duhovno življenje), jan. 1951, str. 35—37; *Baragova pot k časti oltarja*, DŽ, avg. 1951, str. 403—404; *Od nas zavisi*, KM (Katoliški misijoni), jan. 1953, str. 56—57; *Statut Južnoameriške Baragove zveze*, KM, jan. 1953, str. 58 (pravila je sestavil gospod prelat Odar); *Veliki svetnik*, KM 1953, str. 202—205; 270—273; 332—336 (To je morda sploh najlepše, kar je o Baragi napisal). *Zakaj si želimo Baragove beatifikacije?* AM (Ave Maria), jan. 1953, str. 3—5.

² Odar, *Od nas zavisi...* KM, jan. 1953, str. 56.

³ Prav tam, str. 56.

⁴ Prav tam, str. 56.

⁵ Pr. Zakonik cerkvenega prava, kan. 1999—2141.

večjo previdnostjo.⁶ Postopki glede nekaterih svetnikov, ki jih je proglasil Pij XII., so trajali dolgo in je bilo ogromno težav.⁷ Ko je šlo za junaške kreposti sv. Pija X., je moral nekatere stvari glede kreposti modrosti in ljubezni posebej obravnnavati zgodovinski odsek kongregacije svetih obredov, da so po najskrbnejši preiskavi ugotovili resnico.⁸ Ravno tako je zgodovinski odsek kongregacije svetih obredov moral obravnnavati nekatere zadeve glede dokumentov, na katerih so slo-neli dokazi glede junaških kreposti blaženega Janeza Martina Moyēja, ki je bil prištet med blažene v preteklem Marijinem letu.⁹ Ko je šlo za potrditev dveh čudežev, ki sta bila potrebna za proglasitev blažene Ivane Elizabete Bichier des Ages svetnicam, so en čudež zavrnil; postulator je moral predložiti drug čudež.¹⁰ Tako moramo tudi v zadevi Baragove proglasitve blaženim in svetnikom biti pripravljeni na dolgo vrsto težav, ki jih bo treba premagovati. Treba bo velike skrbnosti, potrpežljivosti, mnogo pridnosti, spretnosti, vztrajnosti in mnogo mno-go molitve.

„Svetnik je koristen ljudstvu. Prav za prav se le zaradi ljudstva razglasi za svetnika. Njemu za vzor v življenju in za priprošnjika. Velika milost kratka je za ljudstvo kanonizirani svetnik. Bog pa take milosti ljudstvu ne vsiljuje. Ljudstvo samo se mora izkazati nekako vredno, da mu Bog da tako milost.“¹¹ Ali smo Slovenci, amerikanski verniki in posebej katoličani v marquetteški škofiji že kaj več storili, da bi bil Baraga kmalu svetnik?

Do skrajnosti se je treba varovati, da ne bi nikomur delali krivice. Pre-pogosto podrobnosti in ovire premalo poznamo, pa ustvarjamo pre nagljene sodbe. Res pa je, da se je Baragov postopek izredno zakasnil; krivda bo tudi na naši strani. Frančiška Ksaverija Cabrini je umrla v Chicagu 22. decembra 1917; blaženim jo je Pij XI. proglasil 13. novembra 1938, Pij XII. pa 7. julija 1946 prištel svetnicam, 8. septembra 1950 pa jo postavil še za nebeško zavetnico izseljencev;¹² Baraga pa je umrl 19. januarja 1868, pa se je postopek komaj komaj začel. Naj bi nas vse zelo spodbudili nekateri lepi zgledi!

Nepozabni p. dr. Hugo Bren OFM je Baragi žrtvoval vse svoje življenje, ves živel za to zadevo, še zadnje trenutke svojega življenja porabil, da je pisal škofu Rožmanu o sposobnem kapucinskem patru Vigiliju Altu, ki bi bil sposo-ben vicepostulator Baragov. Ob koncu svojega življenja more govoriti, da je glede Baragove zadeve svoje storil.¹³ Pridobil je za Barago ing. Gregoricha Josepha,

⁶ „Magno rigore maximisque cautionibus“, AAS (Acta Apostolicae Sedis), v. 36 (20. jan. 1944), str. 26.

⁷ N. pr. za sv. Nikolaja de Fluë; pr. AAS, v. 40 (27. febr. 1948), str. 57-62.

⁸ Pr. AAS, v. 42 (26. dec. 1950), str. 898 ter v. 43 (2. jul. 1951), str. 471; tam pravi papež Pij XII.: „Il più minuzioso esame ha scrutato a fondo tutti gli atti e le vicissitudini del suo Pontificato.“

⁹ Pr. AAS, v. 38 (1. avg. 1946), str. 289.

¹⁰ Pr. AAS, v. 32 (19. nov. 1940), str. 514 ter AAS, v. 41 (29. dec. 1949), str. 643.

¹¹ Odar, Od nas zavisi..., KM, jan. 1953, str. 57.

¹² Pr. AAS, v. 39 (24. febr. 1947), str. 41-54; AAS, v. 43 (2. jul. 1951), str. 455-456.

¹³ Pr. o delu p. Hugona Brena za Baragovo beatifikacijo: Odar, P. Hugo Bren, Baragov življenjepisec, Misijonska nedelja 1952, Buenos Aires 1952, str. 143-149; P. Hugo Bren, AM (Ave Maria), jan. 1954, str. 17-19; Zadnji dnevi p. Hugona, AM, febr. 1954, str. 60-61; Karel Wolbang CM, Zadeva napreduje, KM, april 1954 (l. 28), str. 173.

ki s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo in ljubeznijo preiskuje Baragovo življenje, da je nekdo pred kratkim upravičeno zapisal: „Tako ljubi Barago, da je dal pol svojega življenja zanj.“¹⁴

Ogromno dobro delo je napravil med Slovenci dr. Franc Jaklič s svojim Baragovim življenjepisom, ki je hvala Bogu, v tujini doživel drugo izdajo;¹⁵ z izdajo Baragovega molitvenika: Jezus Dobri pastir, ki je tudi že v begunstvu doživel dve izdaji;¹⁶ ter z dolgo vrsto zanimivih razprav in člankov o Baragi.¹⁷

Bog nam je dal prevzvišenega škofa dr. Rožmana, ki ves gorj za Baragovo proglasitev blaženim že ves čas škofovske službe.¹⁸ Že doma je mnogo storil, v tujini pa še več. Doma je zidal Baragovo semenišče, v tujini pa očetovsko opozarja svoje bogoslovce na Baragov zgled: „Želim, da... prihajajo iz našega semenišča duhovniki, ki bodo po duhu ljubezni in gorečnosti podobni služabniku božjemu škofu Frideriku Baragu.“¹⁹ Ob romanju v Marquette dolgo dolgo moli na Baragovem grobu, pridiga na Baragovih slovesnostih, predava na Baragovih prireditvah, piše, opozarja, da ne bi storili kakih napak pri delu za proglasitev blaženim, daje nasvete, posreduje pri škofu v Marquettu, predvsem pa moli za tako veliko stvar.²⁰

Marsikateri slovenski duhovnik v Sev. Ameriki je vnet Baragov častilec.

Kdo ne bi s spoštovanjem omenjal n. pr. mons. dr. Ivana Zaplotnika?

Kako hvaležni moramo biti gospodom frančiškanom v Lemontu. Koliko spodbude za Baragovo zadevo prinaša sedaj leto za letom verski mesečnik „Ave Maria“, vsako leto pa Koledar „Ave Maria“. V preteklem letu 1954 mesečnik „Ave Maria“ vsaj osemindvajsetkrat na ta ali oni način priporoča Baragovo zadevo. Za Baragovo stoletnico škofovskega posvečenja priporoča Baragov mesec, ki so ga v Sev. Ameriki obhajali meseca januarja 1954;²¹ vsako leto v

¹⁴ Oba, *Jože Gregorič, se je preselil v Marquette*, Svobodna Slovenija, 28. 11. 1954, str. 2. O Gregoričevih velikih naporih ter o uspešnem napredovanju Baragove zadeve zlasti v Sev. Ameriki in posebej v marquetteški škofiji pr. zlasti: Karel Wolbang CM, Znameniti obisk pri Baragovem zgodovinarju, Misijonska nedelja 1952, Buenos Aires 1953, str. 124—130; isti, Baragov zgodovinar v Evropi, KM, okt.-nov. 1953 l. 27), str. 580—586; isti: Zadeva napreduje, KM, april 1954 (l. 28), str. 169—174; isti, Delo Baragove zgodovinarja, KM, dec. 1954 (l. 28), str. 471—476.

¹⁵ Dr. Franc Jaklič, Friderik Baraga, 2. izpopolnjena izdaja, Buenos Aires 1951, str. 294.

¹⁶ Prva je izšla pri Mohorjevi družbi v Celovcu l. 1949, druga v Marijinem letu 1954 pri frančiškanih v Lemontu.

¹⁷ Omenjamo n. pr. tele članke in širše razprave: Sv. Klemen Hofbauer in njegov vpliv na jurista Barago. Vrednote, l. 1., št. 1., str. 38—55; Baragova pot do misijonskega poklica, KM, sept.-okt. 1948 (l. 22), str. 108—113; Naš vzornik in priprošnjik, DŽ, avg. 1951, str. 397—399 Baragov socialni čut, KM, l. 1952, št. 11-12, str. 482—492. Dve Baragovi fotografirani pismi, KM, avg. 1953 (l. 27), str. 464—469; Baragovi prijatelji, KM, marec 1954 (l. 28), str. 126—127; Baragovi in Prešernovi skupni znanci, KM, avg. 1954 (l. 28), str. 325—334; Baraga, misijonar in škof, Misijonski zbornik 1953, Buenos Aires 1953, str. 9—20.

¹⁸ Pr. zlasti Ladislav Lenček CM, škof Rožman in misijoni, KM, marec 1953 (l. 27), str. 156—162, zlasti str. 161—162; tam prav trdi, da je škof Rožman duša pri delu za Baragovo beatifikacijo.

¹⁹ Pr. J. R., Baragova zadeva v ljubljanskem bogoslovju, KM, okt.-nov. 1954 (l. 28), str. 423.

²⁰ Podrobno delo boš našel zapisano zlasti v zadnjih letnikih KM in AM.

²¹ Pr. lep članek, P. Odilo OFM, Baraga in Marija, AM, jan. 1954, str. 12—15. P. Odilo je v AM napisal dosti člankov o Baragi.

Lemontu meseca septembra obhajajo Baragov dan. Preteklo leto so izdali v Jakličevi priredbi že omenjeni Baragov molitvenik: „Jezus, dobri pastir“. P. Bazilij je gibčen tajnik Baragove zveze.

Mladi gospodje lazaristi, nekdanji misijonarji „Baragovega misijona“ na Kitajskem z ognjenim navdušenjem širijo zanimanje za Barago v Kanadi (Toronto) in Sev. Ameriki, po Katoliških misijonih pa še drugod.²²

Vse hvale vredno je, da se je preteklo leto ustanovila slovenska veja Baragove zveze v Sev. Ameriki, kateri je predsednik mons. John Oman, pokrovitelj in častni predsednik pa dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski.²³

Zadnji dve leti je bilo med Slovenci v Sev. Ameriki in Kanadi kar lepo število Baragovih proslav.²⁴

Leta 1952 je bila ustanovljena za slovenske izseljence v Južni Ameriki Južnoameriška Baragova zveza.²⁵ Prvi predsednik je bil dr. Alojzij Odar. Vsaj med nekaterimi člani je dosti navdušenja. Nekj izobražen slovenski vernik se je celo izrazil: „Če bi bilo povsod toliko navdušenja za Barago kot med nekaterimi tukajšnjimi Slovenci, bi bil Baraga že zdavnaj na oltarju.“ Seveda tega navdušenja ne kaže s kakimi omalovažujočimi izjavami ubijati, marveč le spodbujati.

Ob Baragovi stoletnici škofovskega posvečenja je med tukajšnjimi slovenskimi izseljenci navdušenje za Barago res precej narastlo. Ob slovesni uprizoritvi dramskega oratorija „Eno samó je potrebno“ je bila udeležba res lepa.²⁶ Knjižico: „Baraga na oltar“²⁷ so radi kupovali in ponekod res lepo obhajali Baragov mesec (november 1953). V skromni obliki izhaja Baragov vestnik, ki širi zanimanje za Barago. V Marijinem letu so tukajšnji slovenski verniki meseca oktobra opravljali posebno devetdnevno v čast Materi božji za Baragovo proslavitev blaženim in svetnikom.²⁸ Seveda je želeti še mnogo več navdušenja.

Tudi drugod po svetu so se slovenski verniki ob Baragovi stoletnici škofovskega posvečenja precej zganili.²⁹

---

²² Wolbangove članke smo že omenjali; gl. op. 14; posebej omenimo članke in razprave g. Janeza Kopača CM: *Baragu najdražji spomenik*, Misijonska nedelja 1952, Buenos Aires 1952, str. 98—107; Po Baragovih potih, KM, jan. 1953 (l. 27), str. 61—63; febr. 1953, str. 136—139; marec 1953, str. 206—208; april 1953, str. 337—339; maj 1953, str. 337—339; jun.-julij 1953, str. 413—415. Irenej Friderik Baraga eden največjih misijonarjev sv. Cerkve, Misijonski zbornik 1954, Buenos Aires 1954, str. 99—107.

²³ Pr. AM, maj 1954, str. 146.

²⁴ Podrobnejša poročila najdeš v zadnjih letnikih KM, AM, deloma tudi v drugih listih, n. pr. Božji besedi, ki izhaja v Toronto, Baragovem vestniku, Ameriški domovini.

²⁵ Glej: Statut Južnoameriške Baragove zveze, KM, jan. 1953, str. 58; pr. k temu L. L. C. M., Kaj moremo storiti mi, KM, l. 1952 (l. 26), št. 11-12, str. 479—482.

²⁶ Spisal Nikolaj Jeločnik; sedaj izhaja v KM; pr. tudi njegov prispevek: Njegova poslednja pot (Odlomek iz Baragovega življenja), Misijonski zbornik 1954, Buenos Aires 1954, str. 107—115. Morda odlomek iz njegovega romana o Baragi?

²⁷ Barago na oltar, Ob stoletnici Baragovega škofovstva, izdala Južnoameriška Baragova zveza, Buenos Aires 1953, str. 160; knjižica je skoraj razprodana.

²⁸ Besedilo je bilo objavljeno v Baragovem vestniku, l. 2, št. 3.

²⁹ Podrobna poročila spet glej zlasti v KM za l. 1954.

Najbolj veseli pa smo, da tudi verniki in duhovniki marquetteške škofije mnogo delajo za Baragovo stvar. Gospod Janez Kopač nam tamkajšnje vernike stavi celo za zgled pri tem delu.³⁰ Slovesno so obhajali v vsej škofiji in po posameznih dekanijah stoletnico ustanovitve marquetteške škofije. Detroitški kardinal Mooney, marquetteški škof Noa, mons. dr. Joseph L. Zryd ter drugi duhovniki poveljujejo ob teh slovesnostih Barago.³¹ Navdušenje za Barago vedno bolj raste.

Pet važnih stvari se je zadnja leta zgodilo v Baragovi zadevi: Škof Noa je imenoval pred pičlimi tremi leti uradno zgodovinsko komisijo, ki je nujno potrebna, da se bo postopek mogel pravilno začeti; s pomočjo iskrenih sodelavcev se je g. ing. Gregorichu posrečilo v Sloveniji in v arhivih raznih misijskih ustanov v Evropi odkriti mnogo dragocenih virov, ki so z Barago v neposredni ali vsaj posredni zvezi;³² v Marijinem letu pa so se zgodile še tri važne reči: škof Noa je imenoval mons. dr. Josepha L. Zryda, svojega gen. vikarja, ki ves živi za Barago, za vicepostulatorja Baragovega v marquetteški škofiji; štiti škof je obenem imenoval kapucina dr. Vigilija Alta, zelo sposobnega prav za te zadeve, za vicepostulatorja v evropskih škofijah in za zvezo z Rimom; ing. Gregorich Joseph, najboljši Baragov poznavalec ter član zgodovinske komisije, pa se je pred nekaj meseci za stalno preselil v Marquette, kjer bo mogel še z večjim uspehom delati za Barago.³³

Razveseljivo je tudi poročilo, da se za Barago zanimajo kardinali: Spellman, nadškof v New Yorku, Stritch, nadškof v Chicagu, Mooney, nadškof v Detroitu; ravno tako nadškof O' Hara iz Philadelphije; kardinal Innitzer se sprašuje, zakaj ni za velikega škofa več zanimanja.³⁴ Drugo poročilo trdi, da je o Baragovi zadevi poučen tudi nadškof Hamlet Janez Cicognani, apostolski delegat za Združene države.³⁵ Vse te stvari so razveseljive, ker se bo po končanem škofijskem postopku toliko prej začel apostolski postopek, čim več uglednih cerkvenih osebnosti bo zadevo toпло priporočilo v Rimu.

Res je torej, da so se posamezniki in ponekod tudi že večje število Baragovih častilcev mnogo trudili, da bi se tako zakasnela zadeva Baragova že vendar premaknila z mrtve točke. To se je res zgodilo z ustanovitvijo zgodovinske komisije ter z imenovanjem vicepostulatorjev. V resnici je to samo skromen začetek. Na resno delo pa moramo kolikor mogoče misliti vsi slovenski ter ameriški verniki in duhovniki. Slovenski duhovniki, ki smo morali zdoma, za Baragovo proglasitev blaženim morda v tujini lahko mnogo več storimo, ker morejo po nas spoznati Barago tudi verniki drugih narodnosti.

Najprej moramo Barago dodobra spoznati. „Čim bolj bomo Barago spoznali, tem bolj ga bomo vzljubili. Tako je s svetimi ljudmi. So kakor magnet, ki

³⁰ Po Baragovih potih, KM, junij-julij 1953, str. 413—414.

³¹ Pr. KM, marec 1954, str. 128—129; Wolbang, Zadeva napreduje, KM, april 1954, str. 169—174.

³² Zgodovinska proslava (povzeto po „Ameriški domovini“ 7. julija 1952), KM, 1. 1952 (l. 26), št. 9-10, str. 408—409. Pr. Baragov zgodovinar v Rimu, KM, avg. 1953 (l. 27), str. 463; Wolbang, Baragov zgodovinar v Evropi, KM, okt.-nov. 1953 (l. 27), str. 580—586; isti, Zadeva napreduje, KM, april 1954, str. 171—174; isti, Delo Baragovega zgodovinarja, KM, dec. 1954 (l. 28), str. 471—476.

³³ Pr. AM, febr. 1954, str. 54; Wolbang, Zadeva napreduje, KM, april 1954, str. 170—171; isti Delo Baragovega zgodovinarja, KM, dec. 1954, str. 471—472.

³⁴ Pr. Wolbang, Delo Baragovega zgodovinarja, KM, dec. 1954, str. 474.

³⁵ AM, nov. 1954, str. 333.

vleče nase. Tudi to, kar te na prvi pogled odbija od njih, ti postane bolj razumljivo, ko jih gledaš od blizu. Sveti ljudje imajo svoj pogled na svet, svoja merila za zemeljske stvari. Neizprosno so logični in dosledni, zato se nam slabičem večkrat zde nerazumljivi. Toda dobrota in ljubezen, ki dihata iz njih, nas privlačujeta. Tako je tudi z Barago.³⁶ Zgleden slovenski župnik trdi, da je Baragov življenjepis prebral že vsaj petdesetkrat; ob tem branju prihaja do zaključka, da je vse Baragovo življenje „en sam čudež“. Čudež zaradi velikih junaških kreposti. Ali smo ga mi morda vsaj petkrat ali vsaj enkrat zares temeljito prebrali? Prebirajmo pa tudi sproti vse nove izsledke o Baragi in o poteku Baragove zadeve. Berimo mesečnik „Ave Maria“, „Katoliške misijone“ in „Baragov vestnik“. Katoliški misijoni redno prinašajo dosti zanimivih poročil o napredovanju Baragove zadeve. V Sev. Ameriki pa imate tudi več angleškega slovstva na razpolago.

Glavna stvar pa je molitev. „Kanonizirani svetnik je božja milost. Čudeži so tudi božja milost. Za milosti pa je treba moliti. Nikdar ne smemo pozabiti tega, da se razglašanje za blaženega in svetnika g'blje v nadnaravni sferi. To niso zgolj zemeljske stvari. Kajti Bog direktno proti zakonom narave vanje posega... V nadnaravnem svetu pa velja zakon molitve. Prosití moramo in prejmemo... Če še ni čudežev, o katerih bi se trdilo, da so se izvršili na Baragovo priprošnjo, bo vzrok skoro gotovo v tem, ker smo zanje pre malo molili. Pri velikem narodu se kmalu dobi nekaj deset tisočev ljudi, ki stalno molijo za to, da bi jim Bog poveljal tega ali onega božjega služabnika. Red ukaže svojim članom molitve v ta namen. Baraga pa ni bil član velikega naroda, ne ud kakega cerkvenega reda. Zato se moramo, ker je iz našega naroda, kar v celoti vsi skupaj zazveti zanj. Baragova zadeva mora biti naša zadeva.“³⁷ Tako rajni gospod prelat Odar.

Marquettski škof Noa pa je rajnega prelata kot predsednika Južnoameriške Baragove zveze prosil: „Prosim, povejte članom Vaše zveze, da je marquettski škof zelo vesel njihove ustanove in vsem podeljuje škofovski blagoslov. Prosim, rotite vse, naj 'napadajo nebo' z molitvami, proseč, da bi bilo ime velikega škofa Barage kmalu vključeno med svetnike svete katoliške Cerkve.“³⁸ Baragova zveza v Sev. Ameriki roti svoje člane k molitvi za Baragovo zadevo.³⁹

Koliko duhovniki moremo že sami storiti s svojimi molitvami za Baragovo proglasitev blaženim! Vsak dan sami opravljajmo molitev za Baragovo beatifikacijo, da bomo z večjim uspehom mogli pridobivati še druge. V memento pri sv. maši moremo vključevati tudi ta namen; prav tako pri dnevni molitvi brevirja, pri obisku presv. Rešnjega Telesa in pri rožnem vencu. Čim bolj spoznavamo Barago, tem bolj se nam odkriva, kako zelo je častil Mater božjo. Zato se k Mariji še posebno obračajmo, da bi bil njen veliki častilec kmalu proglašen za svetnika.

A za Barago moramo kot duhovniki navduševati tudi druge. Priložnosti imamo dosti. Najprej božjo besedo. Ne pridigujmo o Baragi samo na Baragovo nedeljo, marveč pogosto mimogrede opozarjajmo na Barago: zdaj omenjajmo njegove kreposti, zdaj navajajmo kak njegov nauk, zdaj spodbujajmo, naj se

³⁶ Odar, Velik svetnik, KM, maj 1954, str. 334.

³⁷ Prav tam, str. 335—336.

³⁸ KM, jun.-jul. 1953, str. 417.

³⁹ Wolbang, Zadeva napreduje, KM, april 1954, str. 172.

mu verniki priporočajo, zdaj omenjajmo kako uslišanje, zdaj, kako zadeva napreduje. Na Barago moremo opozarjati pri duhovnem vodstvu; v spovednici moremo celo za pokoro naložiti, naj spovedenec opravi toliko molitev za Baragovo proglasitev blaženim.

Širimo spise o Baragi; z vso gorečnostjo priporočajmo, naj o Baragi več beró. Duhovniki, ki živimo med verniki drugih narodnosti, moremo tudi te opozarjati na Barago. V Sev. Ameriki moremo opozarjati na vse, kar tam izhaja o Baragi v angleščini. Slovenski salezijanski klerik Tone Rant je pred kratkim ob Jakličevem Baragu priredil Baragov življenjepis v kasteljansščini (dobrih sto strani). Če ne bo kakih ovir, bo izšel v salezijanski založbi v nekaj tisoč izvodih. Pripravlja se prevod življenjepisnih črtic o Baragi, ki jih je pred nekaj leti g. Branko Rozman priredil za Duhovno življenje.

Upamo, da bomo dobiši od dveh naših pisateljev dva romana o Baragi, ki bi jih kasneje čim prej prevajali tudi v druge jezike. Na vsak način pa je treba, da bi čim prej izdali lične Baragove podobice v več jezikih (angleškem, francoskem, nemškem, poljskem, češkem, hrvaškem itd.) s kratkimi življenjepisnimi podatki o Baragi ter z molitvijo za proglasitev blaženim. Tu v Argentini je več duhovnikov in slovenskih vernikov izrazilo željo, da bi izdali take podobice v kasteljanskem jeziku, da bi lahko z njimi postregli tukajšnjim vernikom in še kakemu duhovniku. Pa še to dodajmo, da bi Baragova podoba morala krasiti najprej naše duhovniško stanovanje, potem pa tudi stanovanje slovenskih vernikov.

Neprestano spodbujajmo k zaupanju v Baragovo pomoč. Med verniki slovenske in drugih narodnosti širimo predvsem smisel za zaupno molitev. Lahko vsako leto obhajamo še toliko Baragovih proslav, pa zadeva ne bo napredovala, dokler veliko vernikov in duhovnikov ne bo veliko in stalno molilo. Predvsem moramo opozarjati tudi na vztrajno molitev. Odlok o dveh čudežih za proglasitev Jožefa Cafasso svetnikom trdi, da je hudo bolni Rem Chioso več kot tri mesece molil s svojimi za čudežno ozdravljenje. Z zaupno in vztrajno molitvijo si ga je reš izizprosil.⁴⁰ Zlasti duhovniki neprestano priporočajmo težko bolnim, naj se zaupno obračajo z vedno novimi devetdnevnici samo na Barago. Bodimo prepričani, da bo Bog na Baragovo priprošnje storil toliko čudežev, kolikor jih je potrebnih. Za proglasitev Barage blaženim so zaradi zakasnelosti zadeve potrebni štirje najskrbneje dokazani čudeži. Manjka nam zaupanja in vztrajnosti. Zelo je svetovati, da bi izdali v sloveščini in angleščini malo knjižico o dosedanjih uslišanjih. Zdi se, da smo glede zapisovanja in javljanja uslišanj pre malo skrbni. Dobro izpričana uslišanja bi bilo treba pošiljati na marquettsko škofijo. Čim več bo postulator mogel v Rimu poročati o uslišanjih, toliko prej bo papež dovolil uvodni postopek pri sveti stolici.

Duhovnikom ni treba posebej povdarjati, da bo celotni postopek stal ogromno denarja. Pa ne bojmo se ne sami ne verniki, da je denarja za tako veliko reč škoda. Za pomoč prosi ing. Gregorich, vicepostulator Zryd in škof marquettski Noa.⁴¹ Zelo lepo je, da imamo letno svoje dolarske sklade za misijone, pa jih imejmo tudi za proglasitev enega izmed največjih misijonarjev blaženim in svetnikom. V sosednji Kanadi se vrši trenutno vsaj devetnajst postopkov za proglasitev ka-

⁴⁰ Pr. AAS, v. 39 (11. marca 1947), str. 100.

⁴¹ Joseph Gregorich, Baraga in spomeniki slovenske darežljivosti, AM, sept. 1954, str. 273—274; KM, okt.-nov. 1953, str. 579; KM, jun.-jul. 1954, str. 289.

nadskih kandidatov blaženim oz. svetnikom.⁴² Samo za Španijo in tzv. špansko Ameriko je v teku vsaj 181 zadev proglačitve blaženim oz. svetnikom.⁴³ Slovenscem božja previdnost v zadnjem času daje obilo priložnosti, da bi tudi začeli z več postopki za proglašitev blaženim. Vsaj za prvi postopek se duhovniki z vso dušo zavzemamo po zgledu svojega škofa dr. Gregorija Rožmana. Če bo med duhovniki razumevanje, bo tudi med verniki, kakor je pri vsako duhovni zadevi. Tudi tu velja: *Qualis rex, talis grex*; kakršen pastir, taka čreda.

Blagor tistim duhovnikom, ki ste v Sev. Ameriki, da morete obiskovati sveto Baragovo deželo, koder je stopala njegova apostolska noga, ter moliti na njegovem grobu. S kakšnim zanimanjem smo brali Kopačev popis romanja.⁴⁴ Ali ste v teh letih že romali vsi tja?

Slovenski duhovniki boste morda mogli tudi osebno kaj pomagati neutrudnemu ing. Gregorichu pri preiskovanju in urejanju virov (n. pr. razni prevodi pisem).

V begunskem semenišču je bilo vsa leta dokaj zanimanja za Barago⁴⁵ Zelo želimo, da bi prav iz tega semenišča izšlo veliko duhovnikov, ki bi jim bila Baragova zadeva zelo pri srcu. Naj bi iz mlajšega rodu duhovnikov zrasli navdušeni delavci za Barago ter druge naše kandidate za oltar, ki bi bili sposobni delati tudi kot postulatorji za naše svetniške kandidate. Trenutno pa je najvažnejše, da vsi predvsem molimo, da bi nam Bog ohranil pri življenju še dolgo časa ing. Gregoricha, da bi čim prej mogel končati Baragov življenjepis v angleščini in da bi oba vicepostulatorja mogla čimbolj uspešno začeti in voditi škofijski postopek za Baragovo beatifikacijo. Ob dobrih in spretnih postulatorjih je pri teh postopkih z naravnega vidika največ odvisno.

Zelo lepo bi bilo, če bi moglo sedanje ljubljansko begunsko semenišče dobiti v svojo knjižnico kolikor mogoče vse, kar se nanaša na Barago (slovstvo o Baragi fotokopije njegovih pisem, dnevnikov in drugih stvari). Ob svojem času pa bi begunsko semenišče vse izročilo Baragovemu semenišču v Ljubljani. Toda te želje so ob misli, da živimo od samih dobrotnikov in škofovih skrbi, že skoraj preveč drzne.

Vsi se zavedajmo, da je od naše duhovniške gorečnosti za Baragovo zadevo mnogo odvisno, kdaj bo Baraga svetnik. Kjer je le mogoče, pomagajmo ustanavljati Baragove zveze, da bo delo bolj uspešno. Pri Mariji Pomagaj na Brezjah smo leta 1931 oddali prve prošnje za Baragov beatifičacijski postopek. Marija naj nam izprosi prvega slovenskega svetnika!

⁴² D. Scaramuzzi, *Fulgine glorie della Chiesa cattolica nel Canada*, Oss. Rom., 1. 94, št. 69 (25. marca 1954), str. 4. Obširno poroča o delu: P. O. Lamontagne OFM, *Ceux qu' on prie dans le secret*, Edition du Bon Père Frederic, Crypte, Musée Tro's Rivières, Quebec 1953, v katerem obravnava prav vprašanje kanadskih kandidatov za oltar. Omenimo še, da se je 2. jan. 1952 začel pri sv. stolici uvodni postopek za božjega služabnika Ludovika Zefirina Moreau-ja, škofa škofije sv. Hiacinta v Kanadi, ki je postal škof omenjene škofije 1. januarja 1876 ter je umrl 24. maja 1901. Glej AAS, v. 45 (16. jan. 1953), str. 56—59. Baraga je umrl dobrih 33 let prej, pa se šele škofijski postopek komaj začel!

⁴³ Glej Ioseph Rius Serra, *Catalogus causarum beatificationis et canonizationis ad Hispaniam et Americam Hispanicam pertinentes*, Revista Española de derecho canonigo, maj-avg. 1953, str. 617—632.

⁴⁴ Pr. op. 22.

⁴⁵ Pr. J. R., Baragova zadeva v ljubljanskem bogoslovju, KM, okt.-nov. 1954, str. 423—424.

Lik sodobnega duhovnika

Dr. Rudolf Blüml, Celovec

II.

V prvem delu razprave o liku sodobnega duhovnika smo nakazali, kako stoji in naj stoji katoliški duhovnik v tem času in kraju — hic et nunc v imenu Kristusovem. Duhovnik je, tako smo rekli, ex parte Dei ex opere operato, objektivno, v svoji trojni službi re-praesentans, ponavznočenje zgodovinskega Kristusa (Christus heri) in poveličanega Kristusa (Christus in aeternum) v tej dobi svojega poslanstva, v tem času, v tem dnevu, v tej uri, v tem trenutku izvršujočega in dovršujočega se odrešenja, t. j. „Christus hodie“.

Da se duhovnik vsekdar in v vsaki dušnopastirski situaciji čimbolj živo zaveda dejanskega primata odrešeniškega dela Kristusovega, ki se vrši po njem, v to konsekriranem in ordiniranem sredstvu in sredniku (causa instrumentalis, resp. secunda), je odločujoči in prevladujoči kriterij v sodobnem duhovniškem liku.

Za vsaj nekoliko primerno označenje tega duhovniškega lika je pa neobhodno potrebno ozirati se tudi na „drugo stran“: Kako stoji duhovnik ex parte hominis, ex opere operantis, ex parte naturae humanae v troedini odrešeniški službi v tem času in kraju? Kakšni so subjektivni pogoji, ki jih mora in mora sam postaviti po svoji „dobri volji“, po svojih močeh in danih mu talentih, po svojem trudu za čimboljše izvrševanje poslanstva med tem ljudstvom, v tej župniji, v tem pastoralnem okolju?

Razume se, da se v kratkem članku vsa mnogolična problematika v odgovoru na ta vprašanja nikakor, tudi ne v obliki samo kratkih leksikalnih definicij, ne da liti nakazati. Zato se omejimo v naslednjih izvajanjih na to, da poskusimo okvirno skicirati „lik sodobnega duhovnika“ v trojni smeri:

1. sodobni duhovnik v osebnem življenju;
2. sodobni duhovnik in „nova doba“;
3. sodobni duhovnik in njegova trojna služba.

1. Sodobni duhovnik v osebnem življenju

V tem pogledu postavimo postulat: Sodobni duhovnik mora težiti za tem, da bo: izrazita, cela osebnost, dober človek, moč izravnane širokosrčnosti.

a) Cela osebnost

Današnjemu človeku imponira le izrazita, celotna osebnost. Imponderabilia, izvirajoča iz fevdalne preteklosti, iz podedovanih prvenstev in socialnih prednosti rojstva in plemstva, iz a priori boljšega socialnega položaja „privilegiranege stanu“ so postala brezpredmetna. To velja še posebej za duhovnika v tem času, pa to vedno bolj tudi izven meja totalitarnih režimov. „Prečastiti gospod“ kot tak, je v „kurzu“ in „valuti“ sociološkega vrednotnja močno „padel“. Uveljaviti se more duhovnik v današnji družbi, če izznamemo še redke in vedno redkejše konservativne in tradicionalno oblikovane ožje kroge dobrih vernikov, le v kolikor vpliva, prepričava, ne samo po svojem zunanjem duhovniškem poklicu

in „habitu“, marveč predvsem po svoji pristni in bistveni duhovnosti (ki jo zavestno in odločno razlikujemo od gole „duhovnosti“).

b) „Humanitas christiana“

Prava in cela duhovnikova osebnost predpostavlja v prvi vrsti pravo, pristno, neokrnjeno človeškost (humanitas). Ker suponira milost naravo in sloni ter gradi nadnarava na naravi, je jasno in dosledno, da more biti duhovnik **dober duhovnik** le v toliko, v kolikor je obenem **dober kristjan in dober človek**. Vsako povdarjeno in enostransko, če še tako dobronamerno ascetično stremljenje po vzoru kakega zgolj nad-časovnega, nad-telesnega (morda celo „angelskega“) duhovnega in duhovnikovega življenja, bi ne bila samo **tragična samoprevara**, marveč tudi **velika ovira** v bogohotnem, sodobnem poklicnem udejstvovanju. Človek, kristjan, duhovnik tvorijo neločljivo celoto in enoto, so trije načini v razodevanju in izživljanju **enega bitja in bistva, ene osebnosti**. Iz vere v skrivnost včlovečene, „meso“ („sarx“) postale Besede, v kateri je celotna človeška narava, vse človeštvo in vse človeško, pre-človeško, vse zemeljsko in naravno (totus mundus, omnīs caro) zapopadeno v eno življenjsko celoto z Edinorojenim od Očeta, s Prvorojenim izmed mnogih bratov, in s tem v eno življenje v troedinem Bogu, se bo sodobni duhovnik tembolj prizadeval, da ostane in postane vedno **bolj „človek“**, dober, resničen, notranje lep človek (omne ens est bonum, verum, pulchrum), še več: **krščanski človek**, človek v Kristusu, in kot tak poln duha in svete duhovnosti, „plenus Spiritu Sancto“. Današnji človek, ki je doživel in doživlja toliko razočaran in prevar, ki je obdan in dan na dan v stoterih oblikah ogrožen od strašne skrivnosti zlobe, včlovečenja, vtelesenja laži (Pij XI. je označil nacionalni socializem kot „mendacium incarnatum“), ima ravno radi tega še bolj občutljiv in kritičen organ za **resničnost in pristnost**. To v posebni meri v odnosu do duhovnika, ki se po svojem poklicu, „cx professo“ predstavlja kot reprezentant (po-navzočenje) in blagovestnik večne Resnice. Ravno pri njem bo — naravno — najbolj pričakoval soglasja med besedo in **človekom**, pa tudi najbolj razočaran in užaljen nad prekričnim tozadevnim ne-soglasjem. (Da se pa bo v vsaki, tudi naši dobi več ali manj javljal in vedno spet pojavljal v kritičnem odnosu do duhovnika neiztrebljivi „scandalum pharisaicum“, ni treba posebej povdarjati.)

c) „Complexio oppositorum“

Pri pogledu na sodobnega duhovnika v njegovem osebnem življenju bi bilo treba, preko ravnokar povedanega, nakazati najznačilnejše poteze, oziroma najpotrebnejše kreposti, ki naj bi ga odlikovale ter usposabljele za čim plodovitejše izpopolnjevanje vzvišenega poslanstva v sedaj danih časovnih in krajevnih okolnostih. Zdi se, da je največ povedano, če v tem času, polnem sebičnosti in ozkosrčnosti, polnem prepira in nemira, razcepljenosti in razkosanosti, v času, ko se osebno, družinsko, družabno, kulturno, politično, gospodarsko, narodno in mednarodno življenje človeštva izživlja v usodnih, smrtonosnih ekstremih, terjamo za zaželjeni idealni lik sodobnega duhovnika predvsem in nadvsem eno: **izravnano širokosrčnost**. To krepost želi sv. Pavel svojim Efežanom, in tudi nam v epistoli pri vsaki daritvi na čast presv. Srcu Jezusovem, ko na kolenih prosi nebeškega Očeta, da bi mogli z vsemi svetimi razumeti in spoznati, kakšna je „širokost in dolgost in visočina in globočina“ vse presegajoče ljubezni Kri-

stusove in da bi bili sami „ukoreninjeni in utrjeni“ v njej. Po pravzoru Kristusa in njegove Cerkve mora biti tudi duhovnikove srce v tem času, bolj kot poprej, usmerjeno v tisti „complexio oppositorum“, ki je mogoča samo v moči Svetega Duha, ki druží Očeta in Sina v vekovito edinost, v moči vse pre- in ob-segajoče ljubezni Zveličarja, ki druží vsa nasprotja, vse ekstreme, vse enostranosti v bogopodobno edinost in harmonijo („qui facit utraque unum“).

Duhovnik mora, bolj kakor vsak drug zemljan, družiti v svoji osebnosti, v svojem srcu životvorno edinost največje „polarnosti“ (napetosti), najširša, najvišja, najgloblja nasprotja kot so: božje in človeško življenje, čas in večnost, ta in oni svet, narava in nadnarava, duh in materija, duša in telo, notranjost in zunanost, kontemplacija in aktivnost, osebnost in občestvo, samota in družabnost, svoboda in pokorščina, ponižnost in vzvišenost, odtujenost in domačnost in drugo.

Prenašati, voditi in oblikovati mora v potrpežljivem in ljubezni polnem srcu najrazličnejše človeške značaje in temperamente, kakor jih več ali manj spoznava in našteva v nepregledni vrsti in prepestri tipologiji sodobno dušeslovje. Če ne zna najti „zlate sredine“ in vztrajati v njej, kljub vsem skušnjavam in vabam na eno ali drugo stran, ali če to zlato sredo zgubi in se pusti poriniti ali zvbati v en ali drug ekstrem, je ravno pri njem taka enostranost, ozkosrčnost bolj usodna in neznosna, kot v vsakem drugem človeškem poklicu.

Naj bo dovoljeno, da tu predložimo v premislek iz nemščine prevedeno karakterizacijo širokosrčne, vsa nasprotja zedinjujoče duhovniške osebnosti, kakor jo podaja v vezani besedi nemški protestantovski pastor, katera je pa zato za katoliškega duhovnika tembolj zgovoren „speculum justitiae“. Meditacija nosi naslov:

„župnikova pridiga samemu sebi“

Župnik naj bo
zelo velik in majhen zelo.

Po duhu kot kralj plemenit,
preprost kot hlapec, svetu skrit.

Junak, ki se v oblast je dobil
in človek, ki se je z Bogom boril.

Mož božji, ki življenje posreduje
Grešnik, ki sam odrešenje potrebuje.

Gospod nad množico svojih želja,
služabnik vsem, ki so polni gorja.

Ponosen, ki se bogatim ne klanja,
ponižen, ki nad ubogim ljubeče se sklanja.

Učenec, pozoren pred nebeškim Učnikom,
borec, neustrašen pred peklenkim zvodnikom.

S prosečimi rokami rešitelj,
zlatih darov neumorni sreditelj.

Trden kot hrast na bojišču,
mati ljubeča ob bolnikov ležišču.

Kot starček poln božje modrosti,
zaupliv kot otrok preprosti.

Vsekdar težeč za najvišjim,
pa tudi zadovoljen z najnižjim.

Vsak čas srečen v veselju,
vedno utrjen v trpljenju.

Mož, ki zavisti ne pozna
in vsakemu svoje iz srca rad da.

Jasen v mišljenju,
resničen v govorjenju.

Za mir pravični boritelj,
v boju z lenobo voditelj.

Kot skala nepremakljiv ves čas,
docela drugačen kot — jaz.

2. Sodobni duhovnik in „nova doba“

Ko govorimo o liku sodobnega duhovnika, je gotovo umestno, da se vprašamo, kako stoji duhovnik načelno do svojega časa. To tembolj, ker se ravno v naših dneh več ko kedaj poprej govori o „novi dobi“ časa. V tem oziru bodi ugotovljeno sledeče:

a) Vsak čas je, odkar je stopil božji Sin kot človek v to časovnost, „tempus acceptabile“, vsak dan „dies salutis“. Zato je tudi ta naš čas, ta doba nezaslišanih prelomov in prevratov, ko stojimo „ob koncu novega veka“, ob „zatonu evropske kulture“, „v jutru atomskega obdobja“ z dogmatično gotovostjo čas zveličanja in Zveličarjev.

b) Kar imenujemo „duh časa“ nikakor in nikdar ne smemo razumeti samo v negativnem smislu ob pogledu v temne, zoperne, „destruktivne sile in faktorje. V vsakem času se razodeva in uveljavlja v prevladujoči in absolutno zmagoviti moči tudi „sveti duh časa“.

c) Iz tega vernega spoznanja sledi, da se mora duhovnik z živim zanimanjem in odprtim očesom, duhom in srcem prizadevati za sodobno, času primerno oblikovanje svojega osebnega duhovniškega življenja ni dušnopastirskega udejstvovanja. Vsak več ali manj zavesten in subjektivno zadolžen tozadevni anahronizem bi bila pregreha zoper svetega duha časa, obenem in v isti meri pa, četudi nezavesten in nemaraven, kompliment ter olajšanje uspeha hu-

demu duhu časa. Tako je pač razumeti trdo besedo Gospodovo: „Hinavci, obličje zemlje in neba znate presojudati, kako, da tega časa ne presojate? Zakaj sami od sebe ne sodite, kaj je prav?“ (Luk 12, 54).

d) Iz krščanskega spoznanja skrivnosti časa, ki je pot („phase“) Kristusa iz včeraj (heri) v danes (hodie) in preko tega hodie in aeternum, sledi nadalje, da sodoben duhovnik ni:

ne modernist, ki je zaljubljen samo v ta danes in ga poabsolutira; ne konservativec za vsako ceno, ki gleda samo na včeraj, na „dobre, stare čase“;

ne adventist (hiliast), ki v resignaciji in brezdelju čaka, da pride kot „deus ex machina“ zaželjeni „jutri“ in z njim boljša nova doba. Pa tudi ni: ne vsekdar rožnati optimist, ki gleda samo sončno, svetlo stran in plat svoje dobe, zakrivajoč pogled v temne globine in hudobije časa, in ne neozdravljiv, samo črnogleden pesimist, ki želi, da bi šlo vse okrog njega, seveda brez njega, čimprej „k vragu“, ki ga povsod in vsa prevladajočega gleda na delu. Tako stoji resnično in pravilno sodoben duhovnik tudi v gledanju in presojanju svojega časa in odrešeniških možnosti, ki jih nudi, v „zlati sredi“.

3. Sodobni duhovnik v trojni svečeniški službi

Iz pravega razumevanja in vrednotenja časa (kairós, plenitudo temporis, dies salutis, hora con-veniens) sledi z jasno doslednostjo in nujnostjo tudi način, metoda v izvrševanju trojne — učeniške, duhovniške, pastirske — službe sodobnega duhovnika v hic et nunc danih krajevnih in časovnih okoliščinah.

a) Kot učenik

se zaveda, da mora nuditi vernemu in nevernemu, oziroma v veri omejenemu, mlademu in odraslemu, učenemu in neukemu poslušalcu, objektivne, nespremenljive, večnoveljavne resnice in božježivljenske vrednote v „času primerni“ obliki in obleki. In to v vseh različnih formah v „službi besede“ pri vodstvu in oblikovanju občestev in poedincev: v oznanjanju evangelija, v katezezi, v paretetični, apologetični, hodegetični pridigi, v ascetičnem in zakramentalno-mistagogičnem nagovoru in opominu.

Jasno je, da more duhovnik-učitelj to svojo mnogostransko službo vršiti v času primerni besedi le tedaj, če z vernim in budnim očesom, z razgibanim in živozainteresiranim duhom, z ljubečim in gorečim srcem stoji v tem času ter sredi gibanj in dogajanj v njem. V luči milosti Svetega Duha se pogloblja v probleme in vprašanja, ki ravno najbolj napolnjujejo in razgibavajo poslušalce njegove učeniške besede, da v tej besedi ne bi govoril preko glav in src in dajal odgovore na vprašanja, ki jih med navzočimi nihče ne stavi. Prilike in podobe božjega kraljestva, čigar pričujočnost in prihod oznanja in napoveduje, jemlje iz najbolj vsakdanjega življenja in doživetja, iz „miljeja“, iz katerega prihaja nagovorjeni krog katehumenov in vernikov. Vedno spet se vpraša: „Kako bi Jezus govoril v tem okolju, v tem in takem krogu učencev in prijateljev, dvomljivcev in nasprotnikov?“ Rad pa se bo dal poučiti, ter si svetovati od starejših in izkušnih sodobnih oznanjevalcev božje besede, če ne drugače tako, da pozorno in ponižno sprejema od njih živo ali pisano besedo. (Gotovo ni veliko tako plodovitih in vsestransko eksemplaričnih blagovestnikov božjih, ki jim je kot poseben karizma dana beseda za ta čas in vse raznolike sodobne pojave in pro-

bleme, za najrazličnejše kroge in kategorije pozornega in v živo zadetega poslušalstva, kot je to naš sedanji sveti oče.)

b) Kot liturg

se zaveda, da je način izvrševanja te najbolj duhovniške službe nadvse odločilen in merodajen za učinek in uspeh po njem se obnavljajočega in uresničujočega se odrešenjskega dela. Kot „mašnik“ se še posebej zaveda, da je način, kako — ex opere operantis — celebrira sveto daritev „vprašanje na življenje in smrt“ za njega samega in v veliki meri tudi za hic et nunc „circumstantes“. Na splošno se zaveda, da se je treba na poduhovljeno in poživljajoče izvajanje mnogoličnih svetih, bogoslužnih dejanj slično pripraviti, disponirati, kot na oznanjevanje božje besede; da je „liturgični rokodelec“ ravnotako žalostna, tragikomična, lahko pa tudi za verno občino neverna prikazen kot nepripravljen, kot „aes sonans et cymbalum tiniens“ pred „poslušajočo cerkvijo“ stoječi pridigar. V tem smislu se dancs mnogo govori o „misijonaričnem“ pomenu in poslanstvu liturgije in načina, kako se le-ta izvršuje.

Sodobni liturg se nadalje živo zaveda, da je ravno naš čas doba velikega preokreta v razvoju cerkvene liturgije, ki ga je inauguriral in usmeril po svojem geslu „omnia instaurare in Christo“ sveti deseti Pij. Po besedi znamenitega cerkvenega kneza, rajnega bavarskega kardinala Faulhaberja, je liturgično gibanje „poseben dar Svetega Duha za naš čas“. Veliki mednarodni liturgični kongresi zadnjih let — zadnji v južnošvicarskem mestu Lugano — so nakazali tozadevne odločilno nove smeri v smislu pozitivne in „popularizacije“ dosedaj dostikrat ljudstvu že zelo tujih in odtujenih oblik svetega bogoslužja. Velikonočna „vigilia instaurata“ je le prvi poizkus (experimentum) in početek nadaljnih uradnih liturgičnih reform v svrhu pritegnitve vernikov k čim intenzivnejšemu sodelovanju in soizvrševanju svete liturgije. Če se duhovniškimi liturgom ne bo posrečilo več zbrati „žive župnije“ ob Kristusovem oltarju k navdušenemu soizvrševanju svetega bogoslužja, si bo „uboga gmajna“ vernikov vedno bolj ustvarjala razna nadomestila „ljudske liturgije“ na zabaviščih in plesiščih, pa tudi ob psevdoreligioznih in psevdoliturgičnih manifestacijah v čast po Gospodu napovedanim laži-kristusom in laži-mesijem.

V tem globokem vpogledu v religiozno, sociološko in psihološko pomembnost in aktualnost sodobnega liturgičnega gibanja in obnavljanja, se sodobni duhovnik ne bo iz cenenege in komodnega konservativizma branil osebnih žrtev, ki so s takim obnovitvenim delom združene, pa tudi ne ustrašil stvarno neutemeljenega odpora zoper stare, dostikrat že presubjektivne oblike, privatne pobožnosti vernikov. Tudi tukaj velja načelo „zlate sredine“ med ekstremističnim liturgičnim modernizmom in konzervativizmom.

c) Kot pastir (hodeget)

se bo sodobni duhovnik dal voditi in oblikovati po prepričanju, da v tako radikalno izpremenjenih novodobnih razmerah (kakor je to odločno poudaril že papež Pij XI.) „ne zadostuje več pastoralna teologija pretekle dobe“, marveč, da je treba le-to začeti pojmovati in podajati „na čisto nov način“.

Sodobno pastoralno bogoslovje je na eni strani na poti v „kopernikanski“ preokret iz antropocentričnega, individualističnega, v primarno krsito- in teocentrično gledanje na pastoralne probleme in naloge. (Starejši pastoralni učbeniki in priročniki dajejo prvo in glavno mesto „individualnemu“ dušnemu pastirstvu, ena najnovejših pastoralk jezuita p. Kostantina Noppela, pod značilnim naslo-

vom „Aedificatio Corporis Christi“, gre prav obratno pot, in daje prvo in širše mesto „občestvenemu“ dušnemu pastirstvu, pod aspektom skrivnostnega telesa Kristusovega, v smislu in smeri epohalne papeške okrožnice „Mystici Corporis“.) Na drugi strani pa se razvija novodobna pastorala „iz pastoralnega bogoslovja v dušnopastirsko vedo“ — „Von der Pastoraltheologie zur Seelsorgswissenschaft“ (Linus Bopp), — ki si prizadeva, da poleg bogoslovnih, biblično-teoloških spoznanj, izrablja ter izkorišča za dušno pastirstvo tudi vse vpoštevanja vredne rezultate sodobnih svetnih znanosti, n. ppr. psihologije, psihoanalize in psihoterapije, pedagogike, sociologije, medicine i. dr.

Iz tega sledi za sodobnega dušnega pastirja, da se mora prizadevati za čim solidnejše vsestransko bogoslovno znanje in spoznanje, pa tudi interesirati za spoznanja in odkritja v profanem znanstvenem svetu. Vse to pa: sub specie *pastorationis*, sub respectu *animarum salutis*, *aedificationis Corporis Christi*. V smislu modroreka: „Theoria sine praxi, currus sine axi, praxis sine theoria, caecus in via“ bo pridobljena teoretična spoznanja dosledno izkušal izrabiti v pastoralni praksi, kakor bo tudi svojo prakso vedno spet poduhovljal in poglabljal z neumornim študijem zgoraj označenem smislu in okviru.

Ni treba še posebej povdarjati, da se bo sodobni dušni pastir dal usmerjati in voditi od tistih, ki jih je Sveti Duh postavil, da vladajo Cerkev božjo, od rimskega papeža in svojega ordinarija (*magister, sacerdos, pastor, ordinarius!*) z ozirom na *hic et nunc* aktualne in veljavne pastoralne naloge in metode. Te se danes predvsem nanašajo na eni strani na zakramentalno dušno pastirstvo, na drugi strani pa na novodobne oblike apostolata v smislu in smeri Katoliške akcije oziroma akcije katolikov, t. j. čimbolj tesne vezi in harmonije med delom duhovnikov in laikov za prihod božjega kraljestva v duše v tem času in kraju.

III.

V prejšnjih dveh delih k temu članku smo skušali nakazati in osvetliti lik sodobnega duhovnika z dveh strani: z božje in človeške.

V dopolnilo navedem še nekaj tozadevnih sodb in mnenj, ki nam pričajo, kakšen naj bi bil sodobni duhovnik

v očeh katoliškega laika

V novembru leta 1952 je po zgledu sličnih pojavov na francoskem književnem trgu poslal stolni kanonik dr. Karl Rudolf, vodja dušnopastirskega urada na Dunaju, na razne katoliške laike v Avstriji in zapadni Nemčiji okrožnico, v kateri stavi dvoje vprašanj:

1. Kaj vam je duhovnik?

2. Kaj pričakujete od duhovnika? — Na ta vprašanja je odgovorilo 25 laikov. V sledečem citiramo nekatere posebno značilne stavke iz teh pisem, ki so bila objavljena v posebni izdaji dunajske dušnopastirske revije „Der Seelsorger“ o Veliki noči preteklega leta. Iz vrste 25 pisem smo izbrali 11 zastopnikov najrazličnejših poklicov in interesnih sfer.

1. Pisateljica: pravilno sorazmerje med poklicem in osebnostjo. „Od duhovnika hočemo drugačne legitimacije, kot pri vseh drugih poklicih. V bistvu docela preproste, ki je že v imenu izražena: „duhovnik“ mora biti. Drugega nič! Biti mora človek, ki s svojim življenjem dokazuje, da Bog je in da ima Bog, prav ta Bog v življenju tega človeka prvenstveno mesto in mu je prvi in najvažnejši.“ „Duhovni“ nam je človek, pri katerem se čuti, da se ne da vplivati

od stvari, katerim je večina ljudi podvržena: od denarja, oblasti, ugleda, raznih vrst uživanja. Seveda so tudi tu možna razna stopnjevanja, natančni, skoroda rafinirani odtenki. Pa ravno pri duhovniku ima celo psihološko nadarjeni vernik oster pogled. Tudi preprosto dekle zapazi, če je duhovnik prijaznejši do „boljših ljudi“, če se čuti počaščenega, kadar mu ti dajejo prednost itd. Tudi preprosti človek čuti, kje in na koga gleda duhovnik „od zgoraj“ in kje se „priklanja do tal“. Naravno je, da ima vsak človek svoje posebnosti in gotovo je krivično, ravno duhovniku jih posebno v zlo šteti. Toda ravno od njega vsak pričakuje, in kot se mi zdi, po pravici, da je „vzvišen nad ta svet“ in se ne pusti vplivati od „vladarka tega sveta“.

In ravno zato, ker vernik vsaj slutiti, kako nekaj vzvišenega in važnega je služba božja za kraljestvo božje, je zanj največje pohujšanje, če se zdi, da duhovnik sam tega poklica ne zna prav ceniti, če je mlačen, nemaren, mehkužen in udobnosti željan. Če ima čas za celo vrsto posebnosti: vrt, violino, prijateljske krožke, motorno kolo ali karsikebodij — ljudi pa, ki izven uradnega časa prihajajo, kar odžene, in v spovednici kar po sili „odsedi“ svojo uro.

Na drugi strani pa, če je duhovnik res „duhoven“ in se zato prizadeva, posamezne napake značaja in pomanjkljivosti le malo motijo. Potem so verniki mnogo manj kritični, kot bi bilo sicer pričakovati, in so kar hitro pripravljeni, vse mogoče pokriti s „plaščem ljubezni“.

2. P r e d s e d n i k n a r o d n e b a n k e : dostojno opravljanje liturgične službe.

„Da mora biti daritev svete maše kolikor mogoče dostojanstvena, je samo po sebi razumljivo. Temu naj bi duhovnik posvetil posebno pažnjo, kakor tudi za dostojno opravljanje ostalih pobožnosti, kot to odgovarja zdravemu čutu. K temu spada še neobhodno potrebna odprava vse tiste lepotične šare po cerkvah. V teh vprašanih naj se duhovnik ne da motiti od navadno napačnega okusa „ljudstva“, temveč naj se trudi za pravi pogled in okus v estetičnih vprašanih in naj to svojo razsodbo uveljavi tudi na cerkvenem področju.“

3. R e d o v n i c a - u č i t e l j i c a : Sredi med ljudstvom nad ljudstvom.

„Ravno moderni duhovnik stoji pred novo nevarnostjo: z najboljšim namenom se hoče pomešati med ljudstvo, hoče postati „ljudski“, hoče biti prijazen ali „fejst“, dobričina ali moderen, in pozablja, da je bil poklican iz množice, da bi stal nad njo, ne kot gospod, temveč kot srednik med Bogom in ljudmi. In baš tu se začena težava duhovništva. Zanj velja paradoks: „Nisem tvoj, čeprav za te živim; nisem tvoj, čeprav ti vedno dajem; nisem tvoj, ker nisem sam svoj.“ Tudi moderni sodobni človek, ki odklanja gospodstvo duhovnika in je vesel preprostega duhovnika, čuti potrebo, da ohrani duhovnik neko vzvišenost; nikakor ne želi govoriti z duhovnikom o lovu in nogometu.

Čeprav se mladini dozdeva tak „fejst“ (fesch) duhovnik „krasen“ (pfundig) človek, vendar išče v njem in v njegovih besedah ono „drugo“, in je razočarana, če ta skuša kolikor mogoče to zakriti. Čeprav mora laik pred duhovnikom pomagati neko respektno distanco, bi se vendar ravno brez takega spoštovanja pred duhovnikom ne počutil dobro. Posebno v tem našem treznem času išče vsak v duhovniku nekaj, kar ni od tega sveta, in naša moderna mladina je polna visokih in velikih zahtev do duhovnika, do njegove duhovnosti in do njegovega duhovništva.“

3. A n t r o p o l o g : obsojen na osamelost.

„Duhovnik je v mojih očeh obdan od skrivnosti in osamelosti. Nosi dru-

gačno obleko kot mi, ki ga takoj izdaja. In čeprav dela v obleki kaznjenca ali tovarniškega delavca med nami, se vendar čuti — oziroma bi se morala čutiti ta razlika. On oznanja in zastopa božji red. Po njem se čutim pred ta red postavljenega in se, zavedam, da se moram odločiti in spreobrniti. In dasi me v tem tako blizu in v živo zadene, mi ostane on kot oseba vedno v neki meji in meri oddaljen in tuj. On je od Boga zaznamovan in ostane tak kljub vsem odpadom. Njegovo dostojanstvo, njegov poklic in njegova vdanost do Boga ne dopusti življenja z ženo in otroci. Bog si ga s podelitvijo duhovniške oblasti tako „prisvoji“, da ga človek tudi kot sina, kot brata in prijatelja ne moram več tako posedovati kot preje. Našega zemskega veselja se udeleži le, da ga potrdi in posveti. Naših udobnih družabnosti se ogiblje. Ne sme in ne more nam postati v vsem enak.“

5. Nacionalni ekonom: Dostojno in dostojanstveno opravljanje svete liturgije.

„Duhovniki, ki postavljajo rekorde v naglem maševanju, ki blagoslavljujejo, kot da muhe pode, ki mislijo, da latinščino lahko „zropotajo“ kar se da hitro, ker itak nihče ne razume, ki molijo naprej, kot bi časopis brali, ali pa obratno, ki se z nepristnim in puhlim patosom postavljajo, duhovniki, ki pozabljujejo, da pri sveti službi tudi njih telo sodeluje, taki duhovniki naj bi že vendar enkrat izginili. Saj ni mogoče otrokom razložiti dostojanstva svetih obredov in ne odraslih do pravega zadržanja in obnašanja vzgojiti, če ga duhovniki sami ne kažejo. Ravno ascezi lepega vedenja, „naravne lepe oblike“, posvečajo pri vzgoji duhovnikov premalo skrbi in sicer v tisti obliki, ki nima nič skupnega ne z pretilano vzvišenostjo in ne s posvetno „sodobnostjo“.

6. Lačni teolog: dober mašnik in mistagog.

„Različne so kritike o duhovnikih. Zato je naravno, da vsak ugovor ne zasluži odgovora in sploh kake pozornosti.

Nekaj docela drugega bi pa bilo, če bi kritika povedala tole: mašniku manjka razumevanja za izvršitev daritve in prav zato ni kos svoji nalogi, da bi ljudi vodil do sodarovanja. Tak ugovor je že tako neprimerno bolj tehten, ker zadene punčico in središče mašništva. In če bi se tak ugovor kje pojavil, čeprav le iz skrbi in domnevanj, bi si ga bilo treba prav z resnim premislekom vzeti k srcu.“

7. Srednješolska profesorica: transparent božjega bistva, srednik med Bogom in ljudmi.

„Od duhovnika pričakujem, da resno gleda na svojo nalogo posredovalca zveličanja, torej srednika med Bogom in ljudmi. To mu mora biti najvažnejša naloga življenja. Prav tu je nenadomestljiv. Vsa njegova druga družabna opravila so sicer lahko važna, njegove zmožnosti nadpovprečne — a vendar ne dosežejo veličine darov njegovega posvečenja. Tudi pri karizmatično nadarjenemu pesniku, znanstveniku ali vzgojitelju v duhovniški obleki se mora kazati, da stavi te posebne sposobnosti v službo svoje bistvene naloge: Boga klicati med ljudi.“

8. Mlada delavka: Čisto med nami in za nas, pa vendar ne eden izmed nas.

„Marsikateri duhovnik meni, da mora biti povsod zraven, če hoče pridobiti mladino. Prepričan je, da mora iti na vsak izlet, da mora igrati z njimi na-

mizni tenis in nogomet, da mora celo iti z njimi se kopat. Tu mislim predvsem na dekleta, ki vedno spet in spet potrjujejo: na tak način nam postane župnik dober prijatelj in tovariš, a v duševnih potrebah in težavah ne moremo več k njemu. Tu je nevarnost, da radi tega vidimo v njem samo še dobrega človeka, ki je moderen in poln razumevanja za vse mogoče stvari, ne pa tistega, ki mu je samo „eno potrebno“.

9. Ravnateljica socialne šole: spoštovanje do duš.

„Spoznanje lastne in tuje bede ter krivde naj bi napolnilo duhovnika s spoštovanjem do vsake duše bližnjega. Kdor ima priliko sedeti v župnišču pri isti mizi z več kaplani, bo morda prišel včasih do grenkega sklepa, da ne bo nikdar več razodel svoje duše duhovniku — mišljeno je s tem zasebno iskanje sveta izven spovedi — ker bo lahko prič, kako netaktno, brez čuta in osmešujoče se v duhovniških krogih razgovarjajo o zaupljivih, čeprav ubogih ljudeh.“

10. Psihijater: opora in podpora zdravnika.

„Posebno na deželi je dušni pastir kot osebnost, ki uživa nad vse zaupno mesto, v stanu, da preučuje dušo bližnjega. Navadno ni na deželi nobenega specialista za živčne bolezni. Dušni pastirji bi tu lahko roko v roki sodelovali z zdravniki za dobrobit pomoči potrebnih. Seveda je treba nakazati prave meje: tu se konča delokrog duhovnika, tu lahko samo še zdravnik pomaga. Zdravnik bi bil pa gotovo tudi hvaležen, če bi našel v dušnem pastirju razumevajočega človeka, ki bi na okolico duševno bolnega kakor tudi na bolnika samega skušal in mogel v zdravniškem smislu dobro vplivati.“

11. Vzgojitelj in šolnik: soglasno, enodušno sodelovanje z laičkimi pomočniki.

„To nalogo, pritegniti laike k sodelovanju s hierarhičnim apostolatom, pa lahko izpolni le, če mi nismo le pripuščeni, v oskrbo izročeni „zaplotniki“ v duhovniku izročeni svetišču, in če on duhovniki ni „gospod“, ampak z njo zvezan v „zakonski zvezi“, in je v vseh ostalih področjih pripravljen z laikom stopiti v ono razmerje sodelovanja, ki je edina moderna oblika dela in je edina odraslega vredna. Imam vtis, da se pri oblikovanju duhovnikov polaga premalo važnosti, da bi ga usposobili in pripravili za to sodelovanje.“

S to izbiro mnenj in sodb o duhovniku iz krogov katoliških laikov zaključujemo gotovo zelo napopolni poizkus karakterizacije sodobnega duhovnika.

Iz treh v tej razpravi podanih pogledov:

iz svetlih višin Boga-Odrešenika (I. del),
iz temnih globin v sodelovanje z njim ordiniranega človeka (2. del),
iz nepreglednih širin v milost odrešenja poklicanega ljudstva (laos theou) (3. del), se bo sodobni duhovnik v verni vdanosti in iskreni ponižnosti vedno na novo, v vsakem novem „danes“, pustil usmerjati in oblikovati po božjem duhu in srcu. Saj ve in je uverjen, da se v teh treh dimenzijah — ki so tudi dimenzije Zveličarjevega in zveličavnega križa — izraža in razodeva neposredno kot „glas od zgoraj“ (vox Dei), posredno kot „glas od znotraj“ (vox conscientiae), oziroma kot „glas od zunaj“ (vox populi) en sam glas in en sam duh, ena sama volja Njega, ki je „edinj Sveti, edini Gospod, edini Najvišji, Jezus Kristus v slavi Boga Očeta“.

Župnik in njegov kaplan

Dr. Mirko Gogala, Buenos Aires

I.

1. V uvodu okrožnice „Menti nostrae“ pravi papež Pij XII., da ima za svojo najvažnejšo nalogo, „storiti vse, kar je le mogoče, da bo delo svetih pastirjev in duhovnikov vedno bolj uspešno“. Dosledno temu mora biti glavna skrb vsakega duhovnika, kako bi pri svojem delu dosegal čim več uspehov. In če kdo, se mora tega zavedati zlasti farna duhovščina. Saj prav od nje zavisi večna usoda tolikih vernikov. Sicer je res, da se boj Kristusove Cerkve za duše odigrava na vseh krajih sveta in na vseh področjih življenja. Vendar pa ni nobenega dvoma, da glavna bojna črta teče preko naših župnij.

2. In kaj je potrebno, da bo delo župnikov in njihovih kaplanov rodilo čim lepše sadove? Zahteve so splošne in posebne.

V prvi vrsti je potrebna božja milost. Zveličanje duš je nadnaravni cilj, ki ga samo z naravnimi sredstvi ni mogoče doseči. Božji Učenik nam je jasno povedal: „Brez mene ne morete nič storiti“ (Jan 16, 5). Vsi resnični apostoli so se tega dobro zavedali. Že veliki Pavel je odkrito priznal: „Jaz sem sadil, Apolo je zalival, Bog pa je rast dajal. Zatorej ni nič, kateri sadi, in nič, kateri zaliva, ampak kateri daje rast, Bog“ (1 Kor 3, 6 su). Zato mora vsak dušni pastir v prvi vrsti skrbeti, kako si bo z nadnaravnimi sredstvi zagotovil božji blagoslov. Čim tesneje bomo duhovniki povezani s Kristusom po pristni svetosti, toliko večjih milosti bomo deležni in toliko obilnejši sad bomo obrodili. Zato dela za svoje lastno posvečenje z ničemer ne moremo nadomestiti. Kljub ogromnim nalogam po župnijah, si moramo vzeti ves čas, ki je potreben za stalno poglobljanje svojega notranjega življenja. To je najvažnejše. Ni pa še to vse.

Bog je sicer edini, ki daje rast, duhovniki pa moramo saditi in zalivati. Bog hoče našega sodelovanja. Zato brez tega tudi ne bo uspehov. Čim več in čim vztrajnejše bomo delali, tem več duš se bo rešilo. In koliko dela leži na naših ramah! Na vsak korak čutimo, da nas je premalo. Sovražniki Kristusovi pa vedno huje pritiskajo. Zato moramo sami sebe nepristransko presoditi, če bi v bodoče vendarle ne mogli še kaj več storiti kot dosedaj. Vsakemu izmed nas velja Pavlov opomin: „Trpi tudi ti kakor dober vojščak Kristusa Jezusa. Nihče, ki se vojskuje, se ne zapleta v opravila življenja, da je po volji tistemu, ki ga je v vojsko vzel“ (2 Tim 2, 3 sl). Ne smemo se prestrašiti nobene žrtve, pripravljeni moramo biti na vse mogoče napore. Vse svoje moči moramo osredotočiti na apostolsko delo, drugo pa pustimo ob strani. Nikar prej ne odnehajmo, dokler ne bi mi mogli z vso iskrenostjo reči svojim vernikom: „Jaz pa bom prav rad vse žrtvoval, tudi samega sebe popolnoma žrtvoval za vaše duše“ (2 Kor 12, 15). In vendar samo to tudi še ni dovolj za uspeh.

Po vseh svojih bojih in zmagah je tedaj že silovalsi Pavel v svoji oporoki zapisal: „Pa tudi če se kdo bori, ne prejme venca, ako se ni boril pravilno“ (2 Tim 2, 5). Ni dovolj, da se po naših župnijah veliko dela. Treba je prav delati, sicer ne bo uspeha. In vendar na ta „kako“ našega dela kaj radi pozabljamo.

Še vse prevečkrat se nam iskanje pravih metod in načinov zdi nepotrebno izgubljanje časa. Resnica pa je ravno nasprotna. Vprav ta čas je zelo bogato naložen.

Dušnopastirsko delo je že samo na sebi težko in zapleteno, povrh se pa še razmere tako hitro spreminjajo. Kaj čuda, če duhovniki na fari stoje vsak dan pred novimi problemi. Toliko jih je, da skoraj ni mogoče vseh sproti reševati. Le škoda, da na račun drugotnih vprašanj večkrat prezremo najbolj važna. Ali ni odnos med župnikom in kaplanom eden takih primerov? Kaj je za župnijo važnejše kot to, da župnik in njegov kaplan najdeta pravi način sodelovanja? In kaj je pogubnejšega, kot če med njima ni pravih razmerja? In vendar, ali je to vprašanje že povsod zadovoljivo rešeno?

3. Vsak sam pač najbolje pozna svoj lasten položaj. Sedaj ko nas je božja Previdnost tako čudno raztresla po celem svetu, bi bilo silno zanimivo, če bi nam vsak poročal o svojih razmerah. Ker imamo svojo revijo, je to zelo lahko. In koliko bi se pri tem naučili! Saj vemo, da v dveh župnijah položaj ni enak. In povsod so poleg pomanjkljivosti tudi dobre strani, čeprav v nekaterih škofijah prevladujejo bolj prve, v drugih druge.

Če primerjam slovenske razmere z argentinskimi, je razlika med njimi kot med dnevom in nočjo. Položaj tukaj je pogosto naravnost obupen. Pa ne samo za nas, ki smo od doma prišli v tem pogledu zelo razvajeni, da tako rečem. Tudi mnogi tukajšnji duhovniki bridko občutijo žalostne posledice neurejenih razmer po župnijah. Najbolj grenak sad so razmeroma številni odpadci še mladih duhovnikov. Še več pa je takih, ki sicer tega najusodnejšega koraka ne store, ki pa so kljub temu za dušnopastirstvo skoraj popolnoma izgubljeni. Kaj morete pričakovati od duhovnika, ki sicer še nosi talar, pa mu je žal svojega poklica? Ali od duhovnika, ki je v zagrenjenosti izgubil svoj idealizem in voljo do dela? Ali če mu je njegov poklic le še navadna obrt? Da omenim le najhujše primere, ki vsaj v veliki meri, čeprav ne izključno, gredo na rovaš *nepravilnih odnosov med župnikom in kaplanom*. In kdo bi izmeril vso duhovno škodo, ki iz tega izvira? Koliko dobrega bi se lahko storilo, pa se ne. Ko bi vendar zaradi velikega pomanjkanja duhovnikov toliko bolj gotovo morali storiti vsaj to, kar se da. In kako naj v takem ozračju klijeje novi poklici kljub vsem akcijam, ki se organizirajo v ta namen? Seveda s tem nočem reči, da bi tudi tu ne bilo lepih, posne-manja vrednih zgledov. V nekaterih škofijah so razmere občutno boljše kot v drugih. Prav tako ne smemo pozabiti, da tudi pri nas doma ni bilo vedno čisto vse tako prav, kot bi nekateri radi dopovedali. Ni vse zlato, kar se sveti. In drugod po svetu tudi ni vse idealno. Tako da lahko mirno rečemo, da je problem pravih razmerja med župnikom in kaplanom zelo splošen.

4. Če se hočemo znebiti napak, jih moramo najprej poznati. Seveda je važno le, da vsak spozna svoje lastne napake in jih skuša popraviti. Toda, ali jih vsak tudi res pozna? Na žalost ne. Vsak sicer pozna svoje razmere, ne zna pa jih vedno prav presoditi in oceniti. Koliko župnikov je prepričanih, da je pri njih vse v najlepšem redu, pa dejansko v svojem ravnanju s kaplanom zelo veliko pogreše. In koliko kaplanov misli, da so naravnost pravi blagoslov za župnika, pa bi vendar njih premestitev župniku bila v veliko olajšanje in fari v korist. Kako je to mogoče? Pač zato, ker kljub vsej dobri volji nimajo prave slike o tem, kakšno bi moralo biti razmerje med župnikom in kaplanom. S tem odgovorom pa smo ravno prišli do ene izmed glavnih korenin vsega zla, v čemer nam je tudi že podana pot k rešitvi.

Hudo je, če dejansko med župnikom in kaplanom ni vse tako, kot bi moralo biti. Pa vendar to še ni najhujše. Kdaj pa sploh je v življenju vse prav? Veliko huje je, da mnogokrat niti načelno ni prave jasnosti, kako naj bo življenje med župnikom in kaplanom urejeno. Le vprašajte duhovnike, kaj mislijo o tem. Dva vam ne bosta enako odgovorila. In če je zmeda že v načelnem stališču, kako bi je ne bilo v življenju! Že kadar človek dobro pozna svoj ideal, se mu le s težavo približuje in ga le malokdaj doseže. Kaj šele, če si glede idealov ni na jasnem, ali je celo v zmoti. V takem slučaju je nemogoče, da bi prav ravnal in niti zavedal se ne bo, da je kaj narobe.

Kot povsod je torej tudi pri tem vprašanju načelna jasnost prvo in najvažnejše. Če to dosežemo, bo veliko težav kar samo po sebi odpadlo, vsaj pri duhovnikih z dobro voljo. In takih je brez dvoma večina. Res pa je, da na človekovo dejanje ne vpliva samo razum, ampak tudi volja. Večkrat je tudi v tej smeri treba iskati vzrokov zla. Vendar v takih slučajih zlepa ne bo kaj drugega pomagalo, kot moder pa odločen poseg pristojne cerkvene oblasti. To pa se nas seveda ne tiče. Zato bomo skušali podati samo skromen doprinos k načelni razjasnitvi razmerja med župnikom in kaplanom.

5. Ob gornji ugotovitvi se mi vsiljuje vprašanje: Ali ni malo čudno, da ni prave jasnosti glede tako važne zadeve, ki se tiče večine duhovnikov v vsaki škofiji? Saj je taka trditev naravnost drzna. Vendar so dejstva preveč otipljiva, da bi se jih dalo zanikati. Kje je torej vzrok?

Zdi se mi, da je velik del krivde treba iskati v dejanskem podcenjevanju teorije na račun prakse. Zato je še precej dušnopastirskih problemov, ki jih v rešitev enostavno prepuščamo praksi. Življenje te bo že naučilo, pravimo. Ko boš prišel na faro, boš imel prilike več kot dovolj, da se naučiš sožitja z župnikom. In ko boš imenovan za župnika in ti bodo dali kaplana, ti bo že izkušnja pokazala, kako moraš ravnati z njim.

Prav ravnanje s kaplanom je težka reč. Že sv. Gregor Nacijanški je rekel: *ars quaedam artium et scientia scientiarum mihi esse videtur, hominem regere.* Če je že vodstvo kateregakoli človeka umetnost, je še toliko bolj vodstvo sobrata v duhovništvu. Nihče pa ne postane umetnik kar tako mimogrede. V ta namen je pač treba preučevati pravila umetnosti in praktično se v nji vaditi. Oboje je važno, a prvo je važnejše in podlaga drugemu. Če n. pr. zdravnik še tako dobro pozna teorijo, pa nikoli še ni izvršil sam nobene operacije, ne moremo zanj trditi, da je že dovršen kirurg. Še slabše pa je, če se kdo spravi k operaciji brez potrebnega teoretičnega znanja. Sicer bi si tudi tak pridobil izkušenj, pa kakšnih! In drago bi bile plačane na račun bolnika. Koliko kaplanov plačuje župnikom njih izkušnje na fari!

Vsi vemo, da dušnopastirska veda zavzema važno mesto v učnem programu naših semenišč. Drugače tudi biti ne more. Toda marsikako poglavje je v njej še preveč skromno obdelano. „Pastoralno bogoslovje“, ki ga je spisal dr. Fr. Ušeničnik (1940), po pravici velja za enega najboljših učbenikov te vrste. In vendar ima razmerje med župnikom in kaplanom obdelano samo v osmih vrsticah in še to samo kot opombo k poglavju o pokorščini (1. c. 21). Res je, da se iz drugih poglavij v knjigi da marsikaj aplicirati na ta problem, pa treba se je že precej truditi in knjigo nalašč pod tem vidikom brati, česar običajno nihče ne dela. V opravičilo bi lahko rekli, da od knjige ne smemo zahtevati vsega. Autor sam pravi, da učbenik ni drugega kot „vodilo“, katero profesor razlaga in do-

polnjuje“ (1. c. IV.). Če bi se to vedno vršilo, bi bila zadeva rešena. V naših časih vem, da nam razmerja med župnikom in kaplanom niso skoraj nič bolj na široko razlagali kot kanone o „samosvojih opatih“ (Abas nulius)! Pa se ni samo nam tako godilo. Poizvedoval sem pri mnogih duhovnih sobratih, seveda ne mislim samo na slovenske, in sem isto zvedel. In še to malo, kar se v semeniščih govori o tem, je le bolj s stališča kaplana, kakšne so njegove dolžnosti do župnika. Psihološko je to razumljivo, ker bodo mladi bogoslovci najprej šli za kaplane. Kljub temu se ne bi smelo prezreti, da vsak duhovnik večji del svojih let preživi kot župnik, ne kot kaplan. Vendar bi profesorje pastoralnega bogoslovja tudi še lahko opravičili. Verjetno je v kanonih določeno, da mora vsak župnik biti takorekoč profesor pastoralke za svojega kaplana (prim. kan. 476—7). Nato prevažno določbo se bomo še povrnili. Mnogi župniki jo vzamejo zares. Vsa čast jim. Na žalost ni po vseh župnijah tako, in večkrat brez osebne krivde župnikove. Česar kdo sam nima, tudi drugim dati ne more. Zato so mladi duhovniki propuščenj v takih primerih le samim sebi. In samouku se bo vse življenje poznalo, da je samouk. Zato je toliko bolj važno, da zadevo študiramo.

6. Kako pa naj se lotimo dela? Ob priliki raznih konkretnih težav se večkrat poskuša reševati razmerje med župnikom in kaplanom. A priznati je treba, da dostikrat ni resničnega uspeha, ker se po večini gleda le na to vprašanje preveč površno in enostransko. Mnogim se zdi, da je v fari mir, pa je že vse dobro. Lahko je, pa ne vedno. Recimo, da župnik kaplanu ne pustj delati, ker se boji, da se ne bi preveč uveljavil pri ljudeh. Koliko dobrega se s tem prepreči, ko bi se ne smelo. Če se kaplan v takem slučaju vda v voljo božjo, ker mu drugega ne kaže, je v župnišču lep mir. Vsaj na zunaj se župnik in kaplan lepo razumeta in tudi na škofijo ni nobenih pritožb. In vendar, ali je v taki fari že vse v redu? Še daleč ne! Prav tako pa se tudi lahko zgodi, da na kaki župniji dva duhovnika sijajno delata, pa se morda kljub vsej dobri volji med njima tu in tam malo zakreše. Ali je s tem rečeno, da je tamkaj že vse narobe. Morda pa je še vedno bolje kot na farah, o katerih ni nikoli nič čuti. Poleg tega se v takih primerih vprašanje rešuje preveč enostransko, skoraj samo s stališča kaplana. To se začne že v semenišču, kot smo zgoraj omenili, in kasneje na fari se nadaljuje. Seveda, lok počj na najšbkejšem kraju. In kot edino zdravilo se predpisuje: brezpogojna pokorščina. Ob tem mi pride na misel bolniška sestra iz dijaških let, ki nam je vse bolezni zdravila z jodovo tinkturo. Brez pokorščine si res ne moremo misliti pravega razmerja, a še daleč ni vse. Samo nekaj problemov se na ta način rešj, namreč tisti, ki jih je res kriva samo kaplanova neposlušnost. Vse druge težave pa se s tem kvečjemu samo prikrijejo, ne da bi se preprečile njih pogubne posledice.

Vsak problem, če naj se zadovoljivo rešj, je treba zgrabiti s prave strani. Tudi pri presoji razmerja med župnikom in kaplanom se moramo najprej postaviti na pravo stališče. Župnik in kaplan sta na fari pač zato, da rešujeta duše. Zato mora biti razmerje med njima tako urejeno, da se čim več lahko stori za zveličanje vernikov. To je tisti vidik, s katerega moramo vse presojati. Salus animarum suprema lex.

In iz tega pravega stališča moramo osvetliti celoten problem. Ni s tem rečeno, da moramo omeniti prav vsako malenkost. Brez dvoma pa se je treba dotakniti vseh bistvenih točk. Če gre za razmerje med župnikom in kaplanom, moramo problem obojestransko obdelati. Naravnost smešno je, če se hoče re-

ševati tako, kot bi bilo vse odvisno le od pravilnega ponašanja kaplanovega. Zato ni dovolj, če se poudarjajo kaplanove dolžnosti in župnikove pravice. Nič manj ni važno, da se jasno določijo župnikove dolžnosti in kaplanove pravice.

Župnik je voditelj farnega življenja. Ni pa še s tem rečeno, da lahko stori, kar hoče. Ta fraza, ki se tako pogosto sliši, je vsaj kvarna, če že ne napačna. Župnik je pri vodstvu fare sicer svoboden, a le deloma. Ker župnik „opravlja dušno pastirstvo pod oblastjo krajevnega ordinarija“ (kan. 457—1), je vezan na škofove določbe in na splošne cerkvene zakone. Pa tudi v slučajih, ko ima pravico svobodnega odločanja, ne sme postopati svojevoljno. Storiti sme samo to, kar je v resnično duhovno korist župljanov, ne sme pa storiti ničesar, kar bi jim bilo v škodo. Torej tudi s svojim kaplanom ne sme ravnati, kakor bi se mu zdelo, temveč tako, kot predpisujejo cerkvene postave in zahteva duhovna korist vernikov.

Kaplan je župniku podrejen. Ima pa tudi svoje pravice: kot človek, kot duhovnik, kot kaplan in še kot bodoči župnik. Vsaka krivica rodi slabe sadove. Tudi krivice storjene kaplanu se prej ali slej maščujejo, pa naj še tako zapiramo oči pred njimi. Žal, da glavno škodo trpe duše.

Čeprav je pravilno razmerje med kaplanom in župnikom odvisno od obeh, pa vendar ni odvisno od obeh v enaki meri. Od župnika namreč zavisi veliko več kot od kaplana. Župnik je voditelj, ne kaplan, župnik ima pravico odločanja, župnik ima v oblasti ne samo svoje osebno ravnanje, ampak v veliki meri tudi kaplanovo. Zato ni odgovoren samo zase, temveč tudi za kaplana. Če hočemo torej da bo na fari vse v redu, mora v prvi vrsti župnik izpolniti svojo dolžnost. Zato je nanj treba polagati večjo pažnjo kot na kaplana. Torej ravno obratno, kot se običajno dogaja.

Na tej podlagi bi torej radi osvetlili razmerje med župnikom in kaplanom. Seveda se bomo pri vsem oprli na določbe kanonskega prava, tudi na tiste, ki so v praksi že bolj pozabljene, pa imajo zaradi današnjih okoliščin še prav posebno važnost. Jasno je, da se bomo morali omejiti samo na stvari, ki imajo splošno veljavo. Saj to je ravno najvažnejše. Če ta splošna načela trdno stojijo, ne bo težko najti vsakemu za svoje razmere primerno aplikacijo.

Čeprav naj bi imela razprava splošen značaj, se ji bo vendarle poznalo, da je pisana v Argentini. Zgleda bom po večini jemal iz tukajšnjih razmer, ker sobrate po svetu gotovo zanima, kako se nam godi. Pa tudi sicer bo kaka trditev, ki je vsem namenjena, dobila poseben poudarek zaradi argentinskih razmer.

Razume se, da bo vse skupaj le nekak poskus, ki ima bolj namen sprožiti študij tega prevažnega vprašanja, kot pa podati dokončne rešitve. Zato pričakujemo, da bodo sobratje podali svojo kritiko. Tako bi se misli izčistile in dopolnile in bi nam res lahko postale vodilo uspešnega dela na fari. Zadnjo besedo pa ima v vsakem slučaju cerkvena oblast, kateri že vnaprej odkrito podrejamo svoje gledanje.

(Se bo nadaljevalo)

„Mnogi apostolski delavci ne delajo ničesar iz čiste ljubezni do Boga. Vedno iščejo sebe in skrivaj mešajo lastne interese s slavo božjo, tudi pri najsvetejših opravilih. Tako preživijo vse življenje v zmešnjavi narave in milosti. Šele ob smrti se jim končno odpro oči, da opazijo svojo prevaro in trepetajo pred sodbo božjo, ki se jim bliža.“

P. Lallemand S. J.

Dotik slovenskega duhovnika z ameriškim katolicizmom

Janez Dolšina, U. S. A.

Ni namen teh vrstic dati popolno študijo o ameriškem katolicizmu. Prevelike so razdalje, preveč pestre razlike med Vzhodom in Zahodom te ogromne dežele, po katerih je raztresenih kakih 50 begunskih slovenskih duhovnikov. Vendar pa bodo razmere tu na severu v Minnesoti menda nekako najbolj blizu povprečnemu prerezu dejanskih razmer med ameriškim katoličani na splošno. Ta slika naj bi se dopolnjevala z doprinosi duhovnikov, ki žive v drugačnih razmerah v USA.

1. Začetne težave

Vsak izmed nas jih je po svoje okušal in jih morda še. Duhovnik mnogo bolj kot rudar ali tovarniški delavec. Treba je premostiti jezikovne težave in jezik res obvladati, če hočeš uspešno delati. Tisto malo znanje jezika, ki ga navadno človek prinese s seboj, mu pomaga toliko kot nič. — Vse socialno obiležje, v katerem se duhovnik znajde v novem svetu, je pač res čisto novo: ne znaš se niti „pravilno“ obnašati, etiketa je tu drugačna; ne poznaš razmer, ne ljudi, ne jezika! Nehote začutiš občutek manjvrednosti. Domači duhovniki te zvedavo gledajo, ne pomeniš jim v začetku veliko več kot cirkuška atrakcija. Le redki so taki, ki bi si ti hoteli in znali dobrohotno približati in te razumeti. Ako jih najdeš v začetku, jih res ne boš nikdar pozabil, toliko ti pomenijo. Večina pa bo morda izmenjala s teboj najbolj navadne vjudnostne fraze in nič več... Tujec.

2. Razlika med slovensko in ameriško pastirjijo

a) Teško jo je označiti na kratko. Je tako velikanška, da pomeni za slovenskega duhovnika, ki je deloval v dušnem pastirstvu doma, nov svet. Razumljivo: pri nas doma je Cerkev stara,

varske razmere ustaljene, vse prebivalstvo katoliško, narodnost ena. Tu je vse mlado, brez tradicije, rkel bi neustaljeno. Saj imajo nekateri predeli Združenih držav še čisto misijonsko obiležje.

b) Pogoj sistematičnega dušnega pastirstva so stalni verniki. Tu je ogromna večina ljudi odvisna od industrije. V njih ni sledu navezanosti na zemljo ali kraj. Hiše prodajajo in kupujejo, kot pri nas otroci „pisce“. — Velika ameriška posebnost so „trailerji“ — veliki avtobusom podobni vozovi, ki so opremljeni kot moderno stanovanje za družino. Prevažajo jih z osebnimi avti. Delavske družine se prepeljavajo sem in tja za zaslužkom in ostajajo v krajih, kjer se jim nudi zaslužek, dokler traja zaslužek. Potem pa spet s trebuhom za kruhom. To je resen problem mnogih ameriških dušnih pastirjev. Saj se njihova župnija v nekaj tednih pomnoži dvakratno ali več, potem pa spet pade nazaj, ko se „trailersko mesto“ odseli. Podobne so razmere v letoviških krajih, kjer čez poletje mrgoli turistov, na zimo pa se letoviški kraji skoro čisto izprazni.

c) Posebno taktiko zahteva od dušnega pastirja dejstvo, da katoličani tu žive med drugoverci. Katoličani so po večini številčno v manjšini. Gledati mora, da ima on sam in njegova fara med njimi ugled, kar je najmočnejši apostolat. Od duhovnika se zahteva izredna previdnost v nastopu, da na eni strani brani intaktnost katoliških principov, na drugi strani pa, da ne žali verskega čuta drugovercev. Mora pa z njimi računati, med njimi živeti, in jim predstavljati zastopnika Kristusove Cerkve.

č) Resen problem za povprečnega pastirja v USA so razdalje. Ni red-

kost, da mora duhovnik oskrbovati svoje ljudi na teritoriju dolgem 100 in več kilometrov. Pri teh razdaljah je avto ne luksus, ampak nujna potrebina; silno draga, ki poskrbi da povprečni ameriški duhovnik ne obogati.

d) Ko je slovenski duhovnik, ki je prišel iz domovine, tu nastavljen za kaplana, kmalu spozna tukajšnje posebnosti: pri nas je bil dan kaplan fari, ki je imela kaplansko mesto sistematizirano, tu je pa dan kaplan župniku. Pri nas je bil kaplanski delokrog določen po tradiciji ali sinodalnih predpisih, tu vsega tega ni. Župnik razpolaga s kaplanom, kakor se mu zdi. Vse delo mu navadno odkazuje sproti. Če se boji, da ga bo kaplan s svojim vplivom in delom zasenčil, mu pač ne bo odkazal nobenega dela, oz. bo „vse sam naredil“. Nekateri naši duhovniki so oz. še to bridko razliko občutijo. — Vsi župniki so tu amovibiles in jih škof prestavlja kot kaplane. Nobena fara ni razpisala nobenih konkurzov. Škofje niso vezani na nobene patrone in tradicijo, kadar nastavljajo župnike.

3. Pozitivne strani ameriškega katolicizma

Zdi se, da je nekako lastno vsakemu našemu človeku — in duhovniki niso izjeme —, da v začetku ne vidi na Ameriki ničesar pozitivnega; čez vse zabavlja. Zanimiv psihološki pojav. Kasneje, ko se nauči jezika, ko spozna razmere in se vanje vživi, vidi, da je delal napako. Tudi v Ameriki je veliko pozitivnega. Nas duhovnike zanima pozitivna stran ameriškega katolicizma.

a) Na splošno bo držala trditev, da je Cerkev v Ameriki v velikem razmahu: njena številčna moč in njen ugled silno raste. Samo nekaj števil: leta 1953 je bilo uradno število katoličanov 30.425.000, leta 1954 pa že 31.648.000. Število župnij: leta 1953: 15.802, leta 1954: 15.914. Število konvertitov leta 1953 je bilo 117.000. Številke ne pokažejo vsega, so pa vendar dokaz rasti Cerkve. Zanimanje za verska vprašanja med Amerikanci silno raste, in posebno katoliška Cerkev je predmet splošnega zanimanja med drugoverci;

saj je številčno najmočnejša verska skupina in najbolj organizirana.

b) Požrtvovalnost ameriških katoličanov zbuja pozornost vsakega našega človeka, ki pride sem. Denar ni vse; je pa dokaj veren toplomer verskega življenja pripravljenost vernikov žrtvovati za Cerkev in njene potrebe nedeljo za nedeljo. V tem oziru bodo ameriški katoličani najbrže prvi na svetu. Cerkev in vse njene institucije se vzdržujejo s prostovoljnimi prispevki katoličanov, ki svoj denar prinašajo v posebnih kurvetah vsako nedeljo k maši. Poleg rednega podpiranja Cerkve, so še razne izredne nabirke splošnega značaja (misijoni, NCWC, Katoliška univerza itd.). In velika večina redno daje, daje in se ne naveliča. Zdi se, da karitas rešuje Ameriko.

c) Skrb za mladino je nadaljna pozitivna oznaka ameriškega katolicizma. Cerkev je od države ločena. Javna šola je izločena iz kakršnega koli verskega vpliva. Cerkev forsira katoliške šole. Nad 60% vseh katoliških otrok jih obiskuje. Katoličani sami jih vzdržujejo, pri tem pa plačujejo še davke za javne šole, katerih njihovi otroci ne obiskujejo. Zdi se, da je glavna moč katoliške Cerkve v Ameriki ravno v njenem šolstvu: 8.500 katoliških ljudskih šol, nad 2.000 višjih šol (High School), 250 katoliških zavodov (college) in univerz predstavlja velikansko silo. V teh šolah poučuje nad 90.000 redovnic, okrog 4.000 redovnih bratov, in nad 20.000 laičnih učiteljev. Uspehi katoliških šol so na splošno daleč nad uspehi javnih šol. Iz njih prihaja leto za letom kader mladih katoliških inteligentov, ki so na splošno res praktični katoličani, na razpolago duhovniku za apostolsko delo. — Mimogrede naj bo omenjeno, da je na splošno konkurenca z javnimi šolami silno težka, v kolikor se tiče šolske opreme in udobnosti, ki jih šola nudi učencem. Saj so šole, katerih letni proračun znaša za vsakega otroka nad 500 dolarjev. — Javna šola skrbi za prevoz otrok z avtobusi, za njihovo prehrano v šolskih prostorih itd., da ne omenjam sijajne športne opreme in raznih laboratorijev. Vse knjige in šol-

ske potrebščine nudi javna šola otrokom brezplačno. Katoliške šole tega ne zmorejo, in je res žrtev za otroke in starše, če jih hočejo pošiljati v katoliško šolo.

č) **Katoliške organizacije** so druga močna opora Cerkve. Vodilna organizacija so brez dvoma Kolumbovi vitezi. Njih število se bliža enemu milijonu. Njen cilj je povezati vse katoliške može v Ameriki. Druga po vplivu, pa po številu devetkrat večja (9 milijonov) je Council of Catholic Women (CCW), ki ima za svoj cilj zajeti prav vsako katoliško ženo. Je po zamisli nekaterih škofov Katoliška akcija za žene. Njen vpliv v ameriškem javnem življenju je silno velik. Samo omenim naj, da je n. pr. president Eisenhower izbral predsednico CCW, da gre kot članica posebne komisije v Evropo inšpicirat Radio Free Europe. Omenim naj še druge organizacije, ki igrajo vidnejšo vlogo: Društvo najsvetejšega Imena, verska organizacija za moše, ki nekako odgovarja našemu apostolstvu moš; Sodality, naša Marijina kongregacija, Catholic Youth Organization (CYO), ki zajemo mladino med 14. in 18. letom, Katoliški skavti etc. Poleg tega je še vse po'no raznih organizacij, ki so več ali manj lokalnega značaja. — Vsaka župnija ima svoje Oltarno društvo, ki skrbi predvsem za materialno pomoč cerkvi: z raznimi prireditvami zbira prispevke za nabavo cerkvenih potrebščin, skrbi za cerkveno perilo in za čiščenje cerkve. — Mnoge župnije imajo posebno organizacijo, ki skrbi za pouk zakonskih kandidatov in za pouk mladih poročenec — Cana Clubs. Organizacija dosega zavirljive uspehe.

d) **Konvertiti** so najhvaležnejše področje duhovnikovega dela v Ameriki. Res je delo z njimi: vsaj 30 ur individualnega pouka, v mnogih primerih veliko več. Individualne instrukcije imajo veliko prednost pred skupinskimi. Konvertiti so navadno najboljši katoličani, res prepričani o realnosti verskih resnic, so navadno duhovniku vdani in so mu na razpolago za vsako apostolsko delo. Po njih ima duhovnik dostop do duhovincev in novih konvertitov.

4. Negativne strani ameriškega katolicizma

a) **Zakonski problemi** so najbolj boleča točka med ameriškimi katoličani, in preskusni kamen za duhovnikovo znanje zakonskega prava in njegovo gibčnost apliciranja tega na konkretne primere. Vpliv protestantizma in zmaterializiranega okolja na katoličane je ogromen; kaže se v njih mentaliteti in življenju. Posledica je strahotno število razporok in neveljavnih porok. Menda bo držalo, da je eden glavnih vzrokov razporok dejstvo, da se poročajo premлади in umsko nedozoreli ljudje. Tok življenja vleče s seboj tudi katoliško mladino: že v nižjih razredih je v šolah navadno vse „sparjeno“. Posledice v moralnem oziru ne izostajajo. Duhovnikova naloga je pač računati z dejanskimi razmerami in skušati mladino držati pod svojim vplivom, jo zaposeliti v športu in raznem organizacijskem delu. — Mešani zakoni so v mnogih primerih drug razlog za zakonske zapletljaje in razporoke. Mešane poroke tu niso smatrane več za izjemo, kot bi po cerkvenih kanonih morale biti. — Razvajenost in zahtevnost zakoncev v materialnem pogledu vodi dostikrat do gospodarskega bankrota in razporoke. Sodišča si ne ustvarjajo problemov, kadar gre za razporoko. Ako žela obdolži moža „moralne krutosti“ (moral cruelty) je dovolj tehten razlog za razporoko.

b) **Javna šola** je oficijelno brezverska. Katoliški otroci so v manjšini. V njih ni nobene verske in moralne vzgoje, vsaj ne v katoliškem smislu. Učitelji so po večini protestantje ali pa ljudje brez religije. Katoliški otroci se nalezejo nekatoškega mišljenja. Po državnih zakonih ima mladina eno, dve ali celo tri ure na teden pravico do verskega pouka. Ta pa se ne sme vršiti v šolskih prostorih. Vsaj eno uro imajo katoliški otroci verski pouk v cerkvi, kjer šole niso preveč oddaljene. V oddaljenih šolah med letom ni katoliškega verouka, pač pa med počitnicami župniki za nekaj tednov najamejo redovnice, ki otroke vsaj za silo pouče v najvažnejših verskih resnicah.

c) Vpliv kina, televizije in literature povzroča ameriškim pedagogom resen problem, posebno pa seveda katoliškim dušnim pastirjem. Strahotni zločini se dogajajo po tej deželi, ki so v mnogih primerih posledica slabega filma ali nemoralne literature: strahotna poplava raznih opolskih magazinov je v mnogih primerih edina duševna hrana tudi katoliške mladine. — Liga dostojnosti (Legion of Decency) izdaja dvakrat na mesec svoje buletine, kjer klasificira vse filme. Vsaj delno pomaga ta klasifikacija dušnim pastirjem držati mladino v pravih tirih.

č) Razdalje so ena glavnih zaprek dušnega pastirstva na deželi, v mestu pa število vernikov. Amerika uradno šteje nekaj nad 31 milijonov katoličanov, dejansko pa nihče ne ve, koliko jih je. Velikanske prerije so redko naseljene; po njih so raztresene tudi katoliške družine, ki so oddaljene od cerkve 50 ali več milj. Morda so bili krščani, morda prejeli prvo obhajilo, potem pa niso bili več pri zakramentih in v cerkvi. Poročajo se po večini civilno, če se sploh poročajo; njihovi otroci niso se krščani, novi pogani... Zanimivo, da je uradna statistika med ameriškim vojaštvom dognala, da je 40% ameriških vojakov katoličanov. Po tem ramerju je število katolianov veliko višje, kot je to uradno znano.

d) Ignoranca je za mnoge ameriške katoličane, kot nam je včasih nadškof Ujčič dejal pri moraliki, osmi zakrament. Spet oddaljenost od cerkve in katoliške šole! Ako so imeli srečo, so v mladih letih dobili nekaj verskega pouka, kasneje pa je še to malo izhlapelo v gonji za vsakdanji kruh. Bratovščina krščanskega nauka (Confraternity of Christian Doctrine) se veliko trudi v tem oziru in ima po nekod res lepe uspehe. Šola laične učitelje, jim daje v roko primerne priročnike, je stalno z njimi v stiku in jim daje direktive. Poleg njih pa seveda, kot omenjeno, redovnice više v tem oziru ogromno delo.

e) Pomanjkanje duhovščine bi ne bilo tako občutno, če bi na bilo teh ogromnih razdalj. Saj ima USA nad

45.000 katoliških duhovnikov, kar je z ozirom na število katoličanov kar precej. Potreba po novih župnijah stalno narašča; a škofje nimajo duhovnikov za nje. Stalno sprejemajo bogoslovce ali mlade duhovnike iz Irske, ker domačega naraščaja ni dovolj. Računa se, da bo po dosedanjih izkušnjah število katoličanov leta 1975 narastlo na 60 milijonov, in bo potrebnih 100.000 novih cerkva. 50.000 novih duhovnikov in temu številu odgovarjajočih katoliških šol.

5. Ameriška duhovščina

Težko je v nekaj stavkih podati objektivno sliko o ameriškem kleru, tudi ko bi poznal razmere po vsej Ameriki. Pravijo, da je apostolski delegat Ciccognani podal tako-le oznako ameriške duhovščine: „Nikjer na svetu duhovniki toliko ne delajo, kot v Ameriki, pa nikjer na svetu duhovniki toliko wiskeya ne popijejo, kot v Ameriki...“ Morda je ta izjava resnična, morda ni. V kolikor morem presoditi po večletnem opazovanju življenja in delovanja ameriškega klera, morem reči, da smo na splošno duhovniki na Slovenskem delali več, bolj sistematično. Spovedovali smo na splošno neprimerno več, verouka neprimerno več poučevali, v organizacijah več delali. Ne maram trditi, da je bilo vse neobhodno potrebno, kar smo delali in da je bilo najbolj modro, da se je duhovnik sam ubijal s stvarmi, kjer bi mogel in moral laike porabiti.

a) Življenje ameriških duhovnikov je po veliki večini neoporečno. O izjemah, ki jih je najti povsod, tu ne govorim. Zlasti med mlajšo duhovščino je opaziti velik smisel za lastno posvečenje in goreče apostolsko delo. Morda je malo drugače v tem oziru med starejšo duhovščino, ki je sem prišla z Irske. Saj jim direktno ni mogoče ničesar očitati, le njih vzgoja in mišljenje je drugačno. Vse bodo opravili v cerkvi korektno, potem pa čakali v župnišču, da ljudje pridejo do njih: če pridejo, bodo z njimi prijazni in naredili vse, kar žele, če ne pridejo, bo pa več časa za lov, golf in ribarjenje. — Mlajša duhovščina pa gre ven za ljudmi in ima seveda tudi drugačne uspehe.

b) Glede materialnega položaja na splošno vlada v svetu mšljenje, da ameriški duhovnik živi v izobilju. Po večini to ne drži. Tu velja duhovnik kot najslabše plačani sloj. To ima gotovo veliko pozitivno stran: duhovniku olajša delo med industrijskim delavstvom, ki živi v veliko boljšem ali vsaj enakem ekonomskem položaju, kot duhovnik. Strada duhovnik tu ne: cerkev mu oskrbi stanovanje, hrano, kurjavo. Plače so odvisne od škofijskih določb. Povprečna plača župnika bo menda 75 dolarjev in kaplajska okrog 50 dolarjev na mesec. V primerj z delavčevno plačo je to mizerno nizka. Štolnina navadno ni določena in je res le dar. Štipendiji so nizki in so enaki onim pred 50 leti, ko je bila vrednost dolarja trikrat višja. Knjige in revije so drage; največji izdatek v župnikovem proračunu zavzema avto, ki je neobhodno potreben in je navadno duhovnikovo delo brez njega skoro nemogoče. Velika večina duhovnikov vtakne vanj vse svoje dohodke.

c) Izobrazba. Bil bi krivičen, če bi trdil, da ameriška duhovščina ni izobražena. Če latinščina dela težave celo škofom pri oltarju, je pač težko pričakovati, da bi jih ne delala duhovnikom. S tem pa ne mislim reči, da v ostalih panogah duhovniki niso dobili v semenišču dovolj izobrazbe. Zdi se, da večina kasneje v duhovskem življenju ne študira veliko, če izvzajem zakonsko pravo, k čigar študiju jih silijo razni zapleteni zakonski problemi. Velik del

svojega zanimanja duhovniki posvete športu; je pač eno izmed pastoralnih sredstev. Poleg tega je pa vsak tukajšnji duhovnik Amerikanec, in Amerikanec šport pomeni življenje. Pravijo, da je kardinal Mundelein kratko pred svojo smrtjo sklical čikaške župnike in jim dajal razna navodila za pastoralno delo. Med drugim je dejal: Če vaš kaplan zjutraj pri zajutreku v časopisu še kaj drugega prebere, kot športne novice, je dober duhovnik...

*

Slovenskemu duhovniku odhod v svet gotovo ne bo škodil. Mislili smo včasih, da je pri nas doma bilo vse najboljše in edino pravilno. Dares v svetu vidimo veliko novega, drugačnega, tudi dobrega in morda celo boljšega. Drugačni ljudje, drugačne razmere, drugačne pastoralne metode... Gospod je nekoč govoril o starih mehovih in novem vinu. Nemogoče bi bilo stlačiti ameriškega duha v slovenske mehove, in slovenskega duha v ameriške tudi ne. Kako širokogrudna je Cerkev, kako gibčna je, kako se prilagodi razmeram, pri tem pa ohranja svoj nad-časovni in nad-narodnostni značaj! Toliko je različnih potov, ki vodijo do Boga, toliko raznih metod, ki vodijo duše do Njega. Eno pa drži doma in v svetu: le svet duhovnik bo dosegal trajne uspehe. Brez osebne svetosti bo zanj veljala tista Pavlova beseda o brnečem bronu in zvonečih cimbalah.

„Mi duhovniki smo vzeti „iz ljudi“ in imamo vse ljudske slabosti in napake na sebi, tega nam laiki ne morejo zameriti, smo iz istega testa in iz razmer kakor oni, a upravičeno nam zamerijo, da ob prebogatih zakladih milosti in lahki pri-ložnosti si jih pridobivati, nismo bolj sveti in bolj popolni kot, žal, smo. Tu pa moramo reči: Nostra maxima culpa! Bog bodi nam grešnikom milostljiv.“

Škof dr. G. Rožman

Skrb za izgubljene ovce

Fr. Fortunat Zorman, U. S. A.

V drugi številki „Omnes unum“ je bil priobčen članek mons. Matije Škrbca „Slovenski katoličani v Z. D. A.“. Iz njega je razvidno, da nekateri dušni pastirji smatrajo, da spadajo v njihovo dušnopastirsko skrb le oni, ki so vpisani v faro. H temu bi rad dal nekaj opomb.

Zakaj lahko kdo pride do takega zaključka?

Peta cerkvena zapoved za Združene države se glasi: To contribute to the support of the Church. Ta zapoved nalaga vernikom dolžnost, da vsak po svoji moči finančno podpira Cerkev. Ker je Cerkev v tej deželi popolnoma ločena od države, se mora sama vzdrževati. Z nednimi prispevki katoličanov se vzdržujejo cerkvena poslopja, liturgični predmeti, dušni pastirji, šole (osnovne, srednje in visoke), bolnišnice, zavetišča, druge dobrodelne ustanove, notranji in zunanji misijoni...

Ta zapoved je gotovo tudi velikega vzgojnega pomena posebno za to deželo, kjer je življenjski standart precej visok. Primerno in vzgojno je, da katoličani redno nekaj žrtvujejo od svojih dohodkov za Cerkev. S svojimi nednimi prispevki tudi na zunaj pokažejo svojo povezanost s Cerkvijo, ki je vidna družba.

Na kak način izvršujejo katoličani to dolžnost? Ob koncu vsakega leta pošlje župnik vsem vpisanim faranom kuverta za vse nedelje in praznike v prihodnjem letu. Vsak faran ima na kuvertah številko, pod katero je v tekočem letu vpisan v faro. Pod to številko se nedeljo za nedeljo vpisujejo v kartoteko prispevki vsakega posameznega farana. V letnem poročilu so ti prispevki objavljeni.

To je eden izmed razlogov, zakaj mora biti vsak katoličan vpisan v faro.

Vpis v faro je potreben tudi zato, ker fare večinoma niso teritorialne. Vzrok je v preteklosti, ko so nastajale narodne fare.

V našo slovensko faro n. pr. spadajo

Slovinci iz mesta Chicago in bližnje okolice, ki želijo biti v naši fari. Kdor se želi vpisati v drugo faro, se lahko vpiše. Veliko je takih, ki niso vpisani v nobeno faro. A s tem še ni rečeno, da v nobeno faro ne spadajo ali pa da ne vršijo svojih verskih dolžnosti. V faro ne spadajo samo tisti, ki imajo nedeljske kuverte. Lahko je kdo vpisan v faro pa nima nedeljskih kuvert za svoj tedenski prispevek. So nekateri ki svojo dolžnost izvrše tako da ob gotovih prilikah darujejo gotovo vsoto. So pa tudi taki ki redno ne podpirajo Cerkve in ki dejansko niso vpisani v faro, pa se smatrajo za naše farane. Ako kdo ne spolnjuje ene dolžnosti, s tem še ni rečeno, da ni faran. Praktični slučajji pokažejo, da župniki tudi take smatrajo za farane, ki spadajo v njihovo skrb. Ako ni nobenih drugih ovir, tudi ti, ki niso vpisani, prejemajo zakramente in so cerkveno pokopani.

Naslednji razlog nujnosti vpisa v faro je izobrazba otrok. Vsak katoličan je dolžan dati svoje otroke v katoliško šolo. Farne katoliške šole so prenapolnjene. Zato je razumljivo, da imajo pri vpisu v farne šole prednost otroci onih staršev, ki so vpisani v faro. So pa seveda tudi primeri, da je sprejet v farno šolo otrok, katerega starši niso vpisani v faro. Amerikanci niso ozkosrčni.

V našo skrb spadajo tudi oni Slovenci, ki niso vpisani v faro. Vprašanje je samo, kako priti do njih, kako jih pravočasno pripraviti za prejem zakramentov. Saj v največjih slučajih niti ne vemo, kje so raztreseni. Skrb sorodnikov in prijateljev je navadno edino praktično sredstvo, da pridemo do takih duš. Ti nas obvestijo v mnogih primerih, kadar je kdo, ki mima stika s faro, nevarno bolan. Ako bi se držali mnenja onega župnika, ki ga omenja mons. M. Škrbec, bi dejali, saj ti niso naša skrb.

Kako še lahko pridemo do takih duš? V veliko pomoč so katoliške bolnišnice. Nekatere katoliške bolnišnice obvestijo

župnika pismeno ali po telefonu takoj, ko pride faran v bolnišnico. Ne le radi zakramentov, ker je skoro v vsaki bolnišnici nastavljen kaplan, ampak tudi zato, da župnik lahko obišče bolne farane. Slovenci v katoliških bolnišnicah navadno pri slovenskem duhovniku opravijo spoved. Obhajilo pa jim podeli kaplan bolnišnice.

Ijavne bolnišnice in tudi nekatere bolnišnice drugih veroizpovedi ob sprejemu bolnika tudi registrirajo, h kateri veri spada bolnik. V velikih javnih bolnišnicah je navadno tudi katoliški kaplan. On zve ali pa vsaj lahko zve za vsakega katoličana, ki pride v bolnišnico. V dogovoru z njim lahko najdemo in pomagamo tudi zapuščenim slovenskim bolnikom, ki so se morali zateči v javno bolnišnico ali pa so jih tja odpeljali ob kakih nezdodih. Med temi najdemo marsikaterega versko zanemarjenega bolnika. Prvo srečanje z njim je navadno neprijetno. Ako ni ovire za prejem zakramentov, se z božjo pomočjo že kako prebije led. Kjer je pa vmes civilni zakon in „zakonski drug“ še živi, je zelo težko kaj doseči.

To je samo nekaj kratkih opomb. Iz njih je razvidno, da v prvi vrsti doseže-

mo vsaj nekatere zanemarjene Slovence, ki so nevarno bolni. Kaj pa z drugimi? Cerkev ni le zato, da deli zakramente za umirajoče. Skrbeti moramo tudi za telesno zdrave izgubljene ovce. Brez pomoči lajkov duhovnik sam težko kaj opravi. Zelo napačno bi bilo, ako bi dejali, da se Cerkev v tej deželi ne zaveda in vrši te dolžnosti. Pastirska pisma škofov, verski magazini, verski časopisi in druge verske in katoliške publikacije razodevajo gorečo skrb Cerkve za izgubljene ovce. Tako se vzbuja in vzgaja katoliška vest vernikov. V lajkah se vzbudi po branju verskega in katoliškega čtiva zavest dolžnosti sodelovanja z dušnimi pastirji v skrbi za kraljestvo božje v dušah. To dokazujejo praktični primeri, ki jih doživlja duhovnik v dušnem pastirstvu. Pravilno je, da se navajajo vsi verniki h sodelovanju z dušnimi pastirji.

Kaj naj storimo mi, ki smo se pripravljali za dušno pastirstvo v starem kraju, pa so nas razmere zanesle sem? Mislim, da je samo ena pot: pozitivno delo. To pa obstoji v tem, da se prilagodimo tukajšnjim oblikam dušnega pastirstva.

„Božji Ddrešenik je na križu pretil svojo kri, ki očiščuje človeška srca, je zadoščenje za grehe in ljudem deli zaklade zveličanja. Sadove zveličanja opravljajo duhovniki. Ti ne posredujejo le življenja Kristusovega udom njegovega skrivnostnega telesa, temveč pospešujejo tudi rast tega telesa. Ker so delilci božjih skrivnosti, morajo vse svoje sile zastaviti za blagor bratov; ker so apostoli luči, morajo razširjati luč evangelija, morajo oznanjati veselo blagovest in sami morajo biti v veri tako trdni, da druge za vero pridobijo.

Duhovniki naj skrbijo, da bodo verniki razumeli nauk o občestvu svetnikov. Pospešujejo naj vsako obliko in način apostolata, ki je danes zaradi posebne stiske krščanskega ljudstva tako pomemben. Pobrigajo naj se, da bodo šolani laiki storili vse tisto, kar spada k pravemu družabnemu redu.

Duhovnik naj misli na to, da bo njegova nadvse pomembna služba imela temveč uspeha, čimbolj bo povezan s Kristusom in ga bo pri delu vodil Njegov duh. Le tako se njegovo delo ne bo izgubilo v zgolj naravnem poslovanju, ki telo in dušo utruja in utegne služabnika božjega spraviti s prave poti... „Nič ni, kateri sadi, in nič, kateri zaliva, ampak, kateri daje rast, Bog“ (1 Kor 3, 7). Kdor apostolat pojmuje tako, bo ljudi pritegnil nase. Kdor stremi po svetosti in svojo službo popolno opravlja, mora tako iskreno igrati vlogo in osebo Kristusa, da more spoštljivo ponoviti besede apostola narodov: „Posnemovalci moji bodite, kakor sem jaz Kristusov“ (1 Kor 4, 16).“ (Pij XII.: *Menti nostrae*)

Semeniški vodja dr. Jožef Lesar

Dr. Franc Jaklič, Buenos Aires

Iz uredništva so me naprosili, naj kaj napišem o prelatu Lesarju, Rad to storim, saj je bil rajni eden izmed mož, do katerih mi gredo sami lepi in hvaležni spomini.

Najprej zunanji okvir njegovega življenja.

Ribniška župnija in njene vasi so se zmerom odlikovale po svoji visoki vernosti in pravnosti. Zato so škofiji dale mnogo duhovnikov. Na severnem koncu ravnine, pod Novo štifto, leži vas Sušje. Tukaj se je rajni dr. Lesar rodil v trdni kmetški hiši 13. septembra leta 1858. Bil je torej 8 let mlajši kakor nadškof Jeglič. Kot študenta ga je v Ljubljano in iz Ljubljane vozil dobri in šegavi Bernard Pucelj, oče župnika in pisatelja Janeza; pozneje je pripovedoval, kako „so bili rajni prelat postaven fant. Veseli so bili in so radi peli. To se je pa precej videlo, da bodo duhoven.“ Res je dr. Lesar lepo preživel mladost; prepričan sem, da je v krstni nedolžnosti stopil pred večnega Sodnika. Že kot študent je bil zelo vesten in priden; s svojo nadpovprečno nadarjenostjo je zdeloval z odliko. Od tretje šole je bil v Alojzijevišču, potem v ljubljanskem bogoslovju. Pri novomašnem obedu mu je ribniški dekan naredil posebno veselje: izročil mu je škofov odlok, da bo šel v Avguštinaj na Dunaj naprej študirat. Po doktoratu je šel za eno leto za kaplana v Višnjo goro, potem k škofu za tajnika. V bogoslovju je prevzel novo zavezo. Od leta 1893 do 1902 je bil tudi vodja Alojzijevišča, nato pa — za dr. Kulovcem — vodja bogoslovnega semenišča. Učil in vzgajal je vsaj 400 duhovnikov. Leta 1919 se je dal upokojiti; živel je v eni kanoniških hiš, kjer je 29. januarja leta 1931 umrl za pljučnico.

Kakšen je bil rajni prelat in kako je vodil svoje bogoslovce?

Po razgovoru s tremi sobraty, ki je tudi njim bil bogoslovni vodja in profesor, podajam tukaj nekaj dejstev in označb; naj bodo kakor kamenčki, iz katerih si naj tovariši duhovniki sestavijo mozaik njegove duhovne podobe.

Nam bogoslovcem je bil lep zgled pobožnega, krepostnega, delavnega duhovnika. Videli in vedeli smo, da mnogo moli. Podnevi in zlasti ponoči smo ga videli, kako kleči v klopici ob prižnici in moli. Brevir je opravljal zelo počasi. Maševal je v stolnici, pobožno in dostojanstveno. Bil je eden izmed treh „počasnih maševalcev“; ta naziv sta poleg njega imela tudi dr. Janez Svetina in kanonik Kajdiž. Kadar je bil špiritual zadržan, nas je v kapeli on pripravil za premišljevanje naslednjega jutra; govoril je, kakor sploh vselej, dobro pripravljen, stvarno in iz srca.

Profesor dr. Franc Trdan, ki je bil doma iz sosednje hiše v Sušjem in s prelatom zlasti zadnja leta domač, je pravil, kako se mu je tudi v zadnji bolezni videlo, kako je otroško veren in kako ves živi in tudi trpi iz vere. Vera je bila dr. Lesarju vodilo mišljenja, življenja in dela. Živel je v božji pričujočnosti in se je tudi sredi pogovora za nekaj hipov vanj zbral. Stolni župnik dr. Tomaž Klinar, ki mu je v bolezni nosil sv. obhajilo, je dejal, da je že od daleč glasno izrekal svojo vero in ljubezen do božjega Gosta.

Bil je zrel, trdno zgrajen značaj. Vsak stavek, vsaka kretnja, vsak korak so pričali, da so Lesarjevi. Vedno s; je bil enak, vedno umirjen. Zares razburjenega ga nismo videli. Mislil je bolj počasi; zato je pa vse dobro premislil. Dušno prožen ni bil in je bil zato včasih nekoliko neokreten. Vselej se je pa znal znajti v položaju in ga je zmerom obvladal. Pogled je imel miren; iz oči mu je odsevala blagohotna dobrot, pa tudi stalno mrtvenje samega sebe. Včasih se je tudi posmejal; takrat je bilo, kakor pravijo o nadškofu dr. Sedeju, ki je tudi bil zmerom zelo resen: kadar se je zasmel, se je tako prisrčno, kakor bi sonce posijalo izza oblaka. Govoril je Lesar malo. V družbi je znal kako pametno reči, še rajši je pa molčal in poslušal; v znak odobravanja je včasih prikimal. Ljubil je samoto. Ni pa bil pust samotar. Ko smo bogoslovci malo pred eno odšli iz obednice, je s špiritualom, s podvodjo in s študijskim prefektom posedel do pol dveh.

Nastop je imel lep in dostojanstven. Že njegova postava je bila visoka in častitljiva. Ko smo ga ob največjih praznikih videli s kanoniškim plaščkom in križcem v koru stolnice, smo bili kar ponosni nanj. — Do vojske smo bogoslovci nosili plašč s širokim vijoličastim obšivom in visoki cilindar. Nosili so cilindar tudi vsi profesorji. Dr. Lesar ga je na sprehodu vselej imel; celo k predavanjem je iz 2. v 1. nadstropje prišel z njim. Bil je v vsem mož forme; to je bilo ne- ločljivo združeno z njegovo osebnostjo.

V vsem je ljubil red: v obleki, na stanovanju, v delu. Red nam je priporočal z zgledom in z besedo in nam dopovedoval njegovo potrebnost in korist. Da bi red in duhovno življenje v hiši preveč ne trpela, ni puščal domov na svatbe in tudi ne v boleznih sorodnikov, če ni bilo nujno treba. — Bil nam je tudi živ zgled dela. Videli smo ga, kako se je pri mizi v sobi, ki je imela okno na dvorišče, pripravljaj na predavanja ali govone. Najnovejšega slovstva ni dosti uporabljal. Novo zavezo nam je razlagal po cerkvenih očetih in klasičnih bibliicistih, — znanstveno, kolikor se mu je zdelo potrebno, pa tudi asketično, za življenje. Podobno nas je uvajal v staro zavezo profesor dr. Dolenc, zelo učen mož, ki je dobro znal tudi orientalske jezike in je še na stara leta študiral klinopise. Od obeh smo sveto pismo precej dobro poznali in dobili ljubezen do njega. Pri izpitih je bil dr. Lesar precej natančen. — Sestavil je v slovenščini dobro knjigo o judovskih starožitnostih, kot uvod v svoja predavanja.

Z nami je znal mnogo potrpeti. Osebnost je malokdaj pokaral. Morda samo z očmi, če je kdo prelomil silencij. Naše prestopke in napake je skupno obdeloval ob torkih v Jožefovi dvorani, pod Langusovima slikama Barage in Knoblehjarja. Iz notesa nam je našteval točko za točko in blagohotno opozarjal in utemeljeval. Pri tem so nekateri gnali hrup; pa je mirno počakal, da se je poleglo, in je nadaljeval.

Bogoslovca je imel rad. Vsakega je imel rad. Tiste, ki so mu s pobožnostjo, pokorščino in pridnim učenjem delali posebno veselje, je seveda imel še rajši. — Kot penzionist je včasih koga na cesti za roke prijel in ga peljal, kakor oče sina. — Iz semenišča ni skoraj nikogar odslovil. Morda je bil v tem preveč optimist. Če je pa kdo sam izstopil, ga potem ni več sprejel; takšni so šli v druga semenišča. Izjemo je naredil samo z Jernejem Hafnerjem, poznejšim moravskim dekanom in zdaj beguncem, ki je hotel ob jusu na Dunaju preskusiti, ali ima duhovniški poklic ali ne; že po nekaj tednih je prišel na jasno in ga je vodja

Lesar potem skoraj slovesno sprejel v obednici. — Če je zvedel, da je kakšnega bogoslovca doma zadela večja nesreča, mu je tiho dal izdatno pomoč. — Z nobenim pa ni bil kaj bolj domač. — Nikoli ni kaj storil proti objektivni pravičnosti.

Tudi bogoslovci so ga spoštovali in radi imeli, — razen nekaj vojnega blaga, kakor smo brali. Če smo mu rekli „ata“ ali če smo oponašali njegov „tako kaj“, je bila to nedolžna mladostna prešernost, ne pa zaničljivost. Lesar je bil tako odličen mož, da so ga cenili in spoštovali tudi taki bogoslovci, ki so imeli bistro glavico in so pripravo na duhovništvo zelo resno jemali. — Spoštoval ga je škof Jeglič, kar je pokazal pri vseh svojih obiskih v semenišču. Kako bi mu drugače bil toliko let zaupal eno najvažnejših duhovniških opravil: vzgojo prihodnih duhovnikov? In Lesarju se je lepo podalo, da je bil do škofa spoštljiv, a brez vsakega klečepazenja. — Spoštovali so ga drugi bogoslovni profesorji. Bogoslovja imajo malo takih mož, kakor sta bila dr. Franc in dr. Aleš Ušeničnik. In oba sta vodjo Lesarja iskreno cenila in rada imela. Dolga leta so redno hodili skupaj na sprehod. Aleš Ušeničnik mu je napisal zelo lep nekrolog; škoda, da ga nimam pri roki; marsikaj bi iz njega citiral, kar mi zdaj ne pride na misel; marsikaj bi rajši povedal z njegovimi besedami. — Tudi drugi bogoslovni profesorji so Lesarja spoštovali. To smo videli pri naših izpitih. Pri njih je Lesar rad pomagal. Včasih se je kot vodja vtaknil vmes, a vedno pametno, vedno z dobrim poznanjem predmetov; nikoli se ni blamiral. In profesorji so njegove pripombe jemali prijateljsko, kot pripombe moža, ki nekaj predstavlja in nekaj ve.

Da so ga na škofijstvu in vodilni katoliški možje imeli v čišlih, so pokazali tudi s tem, da so ga izbrali za deželni šolski svet. Tam je rajni prelat odločal o važnih zadevah pouka in vzgoje, o nastavitvi in službovanju učiteljev, upraviteljev in nadzornikov ljudskih in meščanskih šol, pa tudi o profesorjih in ravnateljih gimnazij in realk.

Direktne pobude za leposlovne ali znanstvene vaje nam ni dajal. To je bila naloga predmetnih profesorjev, študijskega prefekta in pokroviteljev krožkov. Dal pa je vsemu temu delu popolno svobodo in možnost razvoja. Mienda je ni bilo potrebne in koristne revije, da bi bogoslovje ne bilo naročeno nanjo; med študijem so tiho šle od sobe do sobe.

Nadzoroval nas je malo. Premalo. Zelo nam je zaupal, da bomo sami od sebe pametni, obzirni, vestni in pokorni. Ko je prišel s sprehoda, je potrkal na vrata kakšne sobe le, če so imeli prevelik semenj. Včasih je prišel s svojega stavanja na hodnik pod njim, če so vrata le preveč tolkla; spet in spet nas je poučil, kako kulturni človek vrata zapre. — Sam je po jedi pokadil cigaro. Tudi bogoslovci so smeli po kosilu in po večerji kaditi na hodnikih. Lesar je preganjal samo izrodke kajenja. Nekoč je taka grešna skupina zbežala pred njim na podstrežje. Eden se je prevrnil preko škafov, ki so bili tam razpostavljeni. Ko se je pobiral z njih, ga je Lesar pokaral, pa ne ker je ob prepovedanem času kadil, ampak ker je bežal pred njim in ker se je tako nerodno spotaknil.

Res da je tudi druga bogoslovna semenišča vzdrževala država. Vendar dvomim, ali so v vseh imeli tako dobro hrano kakor mi. Lesar je bil dober gospodar. Včasih je upravičeno dejal, da bomo kot duhovniki malokje tako dobro postreženi, kakor smo v semenišču. Ko je goreči, široko razgledani Janez Kalan včasih prišel priporočat popolno abstinenco, je potem vodja Lesar rekel: pri tako

močni hrani je dobro spiti kozarec vina. Šampanjca nam pa niso dajali, ampak kiselo župnikovo in kaplanovo bero od Sv. Križa pri Kostanjevici, ki jo je hlapec „točaj“ naredil še bolj nedolžno, preden je šla na mizo.

Za bolnike je bila vedno pripravljena soba blizu obednice. Dosti ni rabila, ker smo bili mladi, čili in zdravi. Če bi se bil kdo rad skrival in valjal v njej, za to dr. Lesar ni imel razumevanja. Zares bolnim je pa rad odkazal posteljo in jim oskrbel zdravila in primerno hrano. Tudi sam jih je vsak dan obiskal. Hišni zdravnik je hodil opravljat le bolj formalne posle; preiskal nas je, kolikorkrat je zahtevala oblast. — Če je kakšen bogoslovec potreboval posebno hrano, mu jo je vodja rad dovolil.

Dr. Lesar je kot profesor in vodja prejemal lepo plačo. Razdajal jo je za dobre namene, navadno neopaženo. Božjepotno cerkev pri Novi štifti je dal prenoviti in oplešati. K njej je poklical oo. frančiškane in je zanje založil veliko vsoto, da so bili gospodarsko preskrbljeni. V Sušju je dal postaviti veliko in lepo kapelo Jezusovega Srca. Tudi sicer je rad dajal za cerkvene potrebe in za verske in dobrodelne ustanove. In mislim, da je priložil znaten del svoje plače tudi za našo oskrbo.

Ko so se po prvi svetovni vojski razmere tudi v semenišču zelo spremenile, je dobri Lesar videl, da jim na svoje stare dni ne bo kos; treba bo močna roke in več strahu. Zato je odšel.

Za starost ni nikoli hranil. Tudi če bi bil, bi si ne bil dosti pomagal, ker je stari avstrijski denar izgubil večino veljave. Kvečjemu če bi si bil kupil kakšno nepremičnino. A si jo ni. Kot kronski upokojenec se je vzdrževal zlasti s tem, da je imel druge na hrani. Kuharica je imela kakor majhno kuharsko šolo za dekleta. Na hrano je hodilo več duhovnikov in tudi bivši gimnazijski ravnatelj Wiesthaler, znani pisec latinske slovnice in slovarja. — Ker je prelat Lesar na starost sam živel v skromnih razmerah, je imel še tem več umevanja za potreba duhovnikov. Postal je predsednik Duhovniškega podpornega društva.

Pozneje sem v Conisianumu v Innsbrucku imel za régensa p. Hofmanna, jezuita, ki je po vsej srednji Evropi slovel kot odličen vzgojitelj duhovnikov. Njegova naloga je bila mnogo bolj hvaležna kakor Lesarjeva, ker so bile razmere gori zelo drugačne. Ko sem z občudovanjem gledal njegovo delovanje, sem pa z nezmanjšanim spoštovanjem in z nezmanjšano hvaležnostjo mislil na dobrega ljubljanskega Lesarja.

Za krstnega patrona je imel sv. Jožefa, ki bo kmalu, 19. marca, imel svoj praznik. Mislimo nanj na ta dan in morda tudi sicer kdaj pri sv. maši, naj mu Bog obilno vrača vse, kar je dobrega storil svojim bogoslovcem in po njih vsej škofiji in vsemu narodu. Morda se bo prijetno presenečen mislil: „Pa le niso popolnoma pozabili name, kaj.“ Tudi on gotovo prosi Boga za naše duhovnike, saj jim je bil s srcem in z dejanjem prijatelj.

„O tej resnici moramo biti popolnoma prepričani: Če hoče duhovnik odgovarjati svojemu dostojanstvu in nalogi, se mora intenzivno posvečati duhovnemu življenju. Na žalost kaže izkušnja, da molijo duhovniki pogosto bolj iz navade kot iz notranje pobožnosti.“

Pij X.

SLOVENSKA MARIJOLOGIJA

Ob koncu Marijinega leta je izšla knjiga „Mati našega Odršenika“, prva slovenska marijologija. Napisal nam jo je rektor in profesor slovenskega bogoslovja v Argentini, dr. Franc Gnidovec; izdalo in založilo pa Slovensko dušno pastirstvo. Knjiga o Mariji nam bo ohranjala sadove Marijinega leta, poglobljala naše znanje o božji Materi in množila našo ljubezen do Brezmadežne.

Pisatelj v prvem delu svoje knjige, ki ima naslov „Marija v zgodovini“, najprej razgrne pred nami sliko Marijinega življenja. V drugem delu, ki mu je dal naslov „Marija — božja Mati“, pa nam odkriva nedoumljivo veličino božje Matere, njeno devištvo, vzvišenost in sorodstvo s prsv. Trojico, potem pa preide na odlike, ki izvirajo iz njenega božjega materinstva: od vekomaj izvoljena, Brezmadežna, brez greha, brez skušnjave, milosti polna, vsa lepa, nam opiše še njeno nast v svetosti, njeno smrt in vnebovzetje.

„Marija — naša duhovna Mati“ je naslov tretjega dela. Marija je postala sodrešenica in duhovna mati tako, da je v božji načrt odrešenja najprej privoila, potem pa s svojim Sinom pod križem pri odrčilnem delu sodelovala, z njim za nas trpela, nam pridobivala zasluženje, za nas zadoščevala in darovala. Sina v spravno žrtev za vse človeštvo. S Sinom je darovala tudi sebe za nas. Tako je postala srednica in delivka vseh milosti in kraljica vaseljstva.

Čerti del pa ima naslov: „Mi — njeni otroci“. V tem delu govori o Marijinem češčenju, o češčenju Marijinega brezmedežnega Srca, o sadovih in potrebnosti Marijinega češčenja, ki je tudi zagotovilo našega zveličanja.

Seznam slovstva priča, da je knjiga sad resnega, dolgotrajnega študija. Opombe, ki jih je kar 54 strani, pa dajejo knjigi znanstven značaj,

Pisatelj prve slovenske marijologije ni imel lahkega dela. Sam si je moral utirati pot do višin Marijinega življenja, sam iskati pravih izrazov in primer, s katerimi pojasnjuje in razlaga verske resnice in skrivnosti. Zato naj nas ne moti kak nenavaden izraz ali trd stav, ki ga pomo morda našli v knjigi. Splošno je knjiga pisana v takem slogu, da je bodo tudi preprosti ljudje z duhovnim užitkom brah in jo razumeli.

Posebna odlika prve slovenske marijologije je tudi ta, da je kratka in jedrnata. S slovstvom in pripombami obsega 288 strani. Vendar nam pove vse, kar moramo o Mariji vedeti.

Knjiga o Mariji je za Slovence v tujni velika pridobitev. Duhovniki bodo v njej dobili snov za govore o Mariji; bogoslovce bo vodila in podpirala pri študiju marijologije; naši izseljenci, izobraženi in preprosti, pa bodo z njeno pomočjo vedno bolj spoznavali veličino in odlike Marije, božje in naše Matere, Kraljice nebes in zemlje. Zato sezi po tej knjigi in jo beri! Tolle, lege!

Mgr.

„Nekoč je Mozes s povzdignjenimi rokami govoril z Bogom in za svoje ljudstvo, ki se je v dolini borilo, dosegel usmiljenje. Danes to duhovniki na nek način vsak dan vršijo.“

Molitev brevirja mi le recitiranje obrazcev, izvrševanje predpisov, temveč molitev, povzdigovanje duha k Bogu. Zato moramo duhovniki to molitev opravljati v tistem duhu, kakor je molil božji Odršenik. Pravzaprav je ta molitev Odršenikov glas, ki veže angele in svetnike v nebesih z množico vernikov v eno, da izkažejo Bogu primerno čast; je glas Jezusa Kristusa, po katerem dosežemo neizmerne zaklade njegovega zasluženja...

Res je, da dolžnost brevirja izpolnimo, čeprav smo raztreseni, vendar nam ta molitev ne bodi samo dolžnost, ampak priložnost za češčenje božje, ko se zamislimo v božjo ljubezen, ki nam je bila izkazana z odrešenjem, se utrdimo v veri in svoje življenje naravnavamo k Bogu.“

(Pij XII.: Menti nostrae)

JUGOSLAVIJA

150 let mestne župnije v Škofji Loki so proslavili z duhovno obnovo, ki so jo vodili prof. dr. Vilko Fajdiga, Franc Mihelčič SDB in p. dr. Roman Tominec OFM.

8. decembra je minulo 50 let, kar je pokojni škof Jeglič vpeljal v ljubljanski škofiji pobožnost celodnevnega češčenja po župnijah.

V Lokavcu pri Ajdovščini je 7. oktobra obhajal 80 letnico zlatomašnik Henrik Černogoj. Je že 46 let župnik v tem kraju.

Od 28. do 30. novembra so v Močnjah praznovali 800 letnico svoje župne cerkve.

Po odloku konzistorialne kongregacije z dne 13. oktobra so bile 26. oktobra izročene v upravo ljubljanske škofije vse slovenske župnije v bivši coni B tržaškega ozemlja: Koper, Lazaret, Dekani, Sečovlje, Krhavec, Koštabona, Šmarje, Marezige, Truške, Pomjan, Korte, Sv. Anton, Osp, Tinjan; iz cone A pa: kaplanija Plavje, Škofije in Sv. Brigida. Škof je imenoval za te župnije posebne delegata s pravicami gen. vikarja mons. dr. Karla Musizza, kanonika stolnega kapitlja v Kopru.

G. Mirko Gande, župni upravitelj na Klamnu, Kobarid, je dobil od ljubljanskega pomožnega škofa poziv, da se vrne v svojo škofijo.

G. Ivan Veider bo moral ostati še eno leto v zaporu.

Kje je kdo? V Planici je župni upravitelj Anton Torkar; v Starem trgu pri Slov. Gradcu je župnik Matija Zadavec; v Artičah pri Krškem je župnik Josip Šketa; v Starem trgu ob Kolpi je župni upravitelj Martin Gorše; v Mariboru (Šmarjeta) je župnik Anton Rantaša; v Kobaridu je dekan Lučvik Likar.

Intencijska knjiga, po vzoru starih, stane 180 din.

Cirilmetodovsko društvo je preteklo leto v eni izmed predavalnic teološke fakultete na Poljanski cesti priredilo umetniško razstavo. Razstavljene so bile slike Toneta Ronka, župnijskega upravitelja na Robu na Dolenjskem (pokrajine), prof. Ladeta Lampiča iz Ljubljane (cvetje), frančiškana p. Ladislava Pintarja in kartuzijana p. Hugora Rožnika. Pod slikami so bile razstavljene knjige duhovnikov-članov: Sekovanič, Jelen, dr. Cajnkar, Finžgar, Meško, Anton Boštele, Jože Vovk, dr. Edgar Leopold, p. Angelik Tominec. Duhovniška zadruga je pokazala, katero blago ima v zalogi. Zanimiv je bil seznam vseh jugoslovanskih duhovnikov, ki so trpeli v Dachau. Ta edinstven dokument o trpljenju nekaterih sobratov v času okupacije je rešil g. prašt Munda iz Dravograda. Seznamu je delal družbo seznam duhovnikov, ki so padli kot talci ali umrli kot borci za narodno svobodo ali umrli kot žrtve ustašev v Jesenovcu na Hrvaškem.

O razstavi poroča Organizacijski vestnik CMD. Pravi, da je bilo na njej razstavljen tudi organizacijsko gradivo društva, opis akcije za enotno primorsko škofijo, razstavljenih je bilo tudi nekaj časopisov slovenske sovražne emigracije, ki z neprestanim klevetanjem in lažmi razširja po svetu sovražno razpoloženje proti društvu in demovini.

Dežurni na razstavi je bil Maks Stanovnik, profesor v poklju. Tehnično stran razstave sta izvedla gg. katehet Matkovič in vikar namestnik Ivan Pavlin iz Besnice pri Kranju.

„Tu se je rodil 10. oktobra 1854 — metropolit in nadškof goriški — dr. Frančišek B. Sedej — neustrašen bорец za pravice slovenskega naroda, žrtev fašizma. V imenu slovenske duhovščine, pokraj. odbor CMD, Slov. Primorje

1954.“ — Tako piše na spominski plošči v Cerknem, ki so jo odkrili lansko leto.

G. Martijan Tavčar je bil prestavljen za župnika v Gorje pri Bledu. Na Vrhniko je prišel g. Ivan Pečnik iz Zaplane.

27. junija preteklega leta je umrl v Škofiji Loka Franc Juvan, župnik v pok. Imel je veličasten pogreb, ki ga je vodil prodekan Matej Tavčar. Ob grobu je govoril mestni župnik Miha Golob.

ITALIJA

Gorica: Že v zadnji številki OU smo omenili, kako se trudimo za slovenski duhovniški naraščaj. G. nakškof je na pobudo Duhovniške zveze v škofijskem malem semenišču ustanovil „slovensko skupino“, kateri pripadajo naši fantje, ki kažejo znake za duhovniški poklic. Imajo svojega duhovnega vodjo in obiskujejo državno slovensko srednjo šolo. Za gmetno vzdrževanje teh fantov pa je nadškof poskrbel tako, da so zanje namenjene vse denarne zbirke za semenišče po slovenskih župnijah in domohodki vseh ustanov in zapuščin, ki so jih naši ljudje namenili semenišču.

Letos bomo obhajali 10 letnico ustanovitve svojega katoliškega tednika „Katoliški glas“. Z velikimi žrtvami in s še večjim pogumom smo ga začeli izdajati slovenski duhovniki leta 1945. Namen lista je bil vedno, naše ljudi prav informirati o vseh dogodkih doma in po svetu. Vedno nam je bil močno dušnopastirsko sredstvo ča širjenje katoliških idej. Hvaležni bomo Bogu, kar nas je tako podpiral v teh desetih letih. Duhovniki smo ponosni nanj, saj je sad naših žrtev in našega brezplačnega dela.

Pred kratkim so začeli titovci izdajati na Primorskem „Novi list“. „Katoliškem glasu“ ni nič škodoval. V Trstu sa začeli izdajati tudi mladinski list „Galab“. Se šušlja, da ni pravega uspeha z njim.

Trst: G. Stanko Zorko, kaplan, je v samozaložbi izdal šmarnice, osnovane na življenjepisih spreobrnjenecv, pri kate-

rih se opazi očitvno Marijin vpliv. Knjiga stane 350 lir.

Rim: Koncem oktobra preteklega leta je bil v Rimu marijanski in mariološki kongres. Udeležili so se ga tudi Slovenci, ki so imeli svoj odsek pod predsedstvom p. Antona Prešerna. Kot govorniki so nastopili: mons. Jakob Ukmar, ki je govoril o temeljih in značilnostih Marijinega brezmadežnega spočetja in kraljevanja; p. Anton Koren D. J. je govoril o pobožnosti do Brezmadežne na Vzhodu; referat dr. Alojzija Šuštarja o Mariji in duhovniku je prebral g. Janez Zdešar; p. Karel Truhlar D. J. je govoril o novejših Marijinih prikazovanjih; p. Roman Timinec OFM o Brezmadežni v slovenski likovni umetnosti; p. Francé Ačko o Mariji in glasbi; p. Bruno Korošak OFM o odnosu sholastike do Marije in dr. Janez Vodopivec o Brezmadežni in papeški nezmotljivosti.

Na večer pred zaključkom kongresa je bil lep sprevod po rimskih ulicah. Nosili so Marijine prapore iz vseh delov sveta. Posebno mesto so imeli zastopniki preganjanih narodov. Slovenci so nosili štiri zastave: Marijo Pomagaj z Brezij, svetogorsko Mater božjo, maribonsko Mater milosti in Marijo iz Cerkelj.

BELGIJA

G. Matjaž Šaruga, salezijanec, je prišel iz Rima v Tournaj (Belgija) za spirituala v begunski zavod za vajence. Njegov naslov je: 63, Bd. Léopold, Tournaj, Belgique.

KANADA

V šolskem letu 1954/55 imamo vsak mesec študijski večer v St. Michael College. Te večere smo organizirali slovenski duhovniki v Kanadi. Vodi jih g. Friderik Rener. Namenjeni so slovenskim izobražencem. Obdelavamo filozofijo, literaturo, apologetiko in podobno.

G. Ivan Tkalec SC, je iz Kalifornije, U. S. A., prišel v Kanado in bo ostal v Edmonton, Alberta.

AVSTRIJA

Na kvatarno nedeljo, 19. decembra, je pel novo mašo v romarski cerkvi pri Mariji v Trnju, Železna Kapla, Slovenska Koroška, g. Miroslav Ostravski. — Gospodi je po rodu Čeh. Študiral je v svoji domovini, dokler ni bilo semenišče zaprto. Nato je delal nekaj časa v rudniku. Končno se mu je posrečilo priti preko Nemčije v Rim, kjer je dokončal študije. 18. decembra ga je posvetil v mašnika celovški škof. To je bilo v celovški škofiji v preteklem letu edino mašniško posvečenje. To najbolj živo pokaže, kako veliko pomanjkanje duhovnikov je na Koroškem. Novomašnik bo ostal v škofiji in je njegova želja delovati med slovenskimi verniki.

ZDRUŽENE DRŽAVE

14. januarja smo pokopali v San Francisco, California, sobrata Jožeta Luiskarja iz lavantinske škofije. Pogrebne obrede je opravil prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman, ki se je ravno tiste dni mudil na slovenski župniji v San Francisco, kjer župniku je g. Vital Vodusek.

Polkoini Jože se je ponesrečil pri vožnji z avtomobilom. Trčil je vanj velik tovorni avto in je zmečkal njega in fanta, ki ga je spremljal.

Naj počiva v miru!

ARGENTINA

18. decembra sta prejela zakrament mašniškega posvečenja gg. Franc Buh in Leopold Zajec, oba lazarista. Končala sta svoje študije v semenišču v Escobarju. Posvetil ju je buenosaireski pomožni škof dr. Manuel Tato. G. Buh je opravil prvo sveto daritev v nedeljo 26. decembra v cerkvi salezijanskega zavoda „Don Bosco“ v Ramos Mejía, g. Zajec pa 2. januarja v župni cerkvi v San Justo. Prvemu je pridigal g. dr. Filip Žakelj, drugemu pa lazarist g. Andrej Jerman.

Prestavitve: G. Jože Puš, ki se je po daljši bolezni in težki operaciji zopet dobro pozdravil, je dobil mesto ka-

plana na župniji San Isidro, prov. Buenos Aires. — G. Tone Dejak, do sedaj kaplan v San Martinu, je postal kaplan v San Fernando, kjer je bil do sedaj g. Vinko Flek.

G. Vinko Flek se je odločil zapustiti Argentino in bo koncem meseca februarja odpotoval proti Holandiji, da se tam posveti dušnemu pastirstvu med slovenskimi izseljenci.

ZAPADNA EVROPA

Iz pisma: „V letošnjih poletnih mesecih (1954) sem obiskal slovenske izseljence na Westfalskem v Nemčiji, v Limburgu na Holandskem in v Belgiji. Povsod sem bil zelo lepo sprejet. Govoril sem tudi z izseljeničskimi duhovniki čč. gg. Babnikom, Žakljem, Revnom in tudi s Čretnikom v Parizu. Kot posledica teh razgovorov z našimi izseljenci-rudarji, njihovimi družinami in omenjenimi duhovniki ki delujejo med njimi, je tole pismo in bi rad, da bi ga prečital vsak slovenski duhovnik v Argentini in se zanimal za usodo naših izseljencev po zapadni Evropi.

V velik večini so to stari izseljenci, ki so kot rudarji šli s trebuhom za kruhom ter so že nad dvajset let v tujini. Mnogo pa je tudi takih, ki so se naselili po drugi svetovni vojni. V Južni Belgiji okoli Charleroi so predvsem Beneški Slovenci. Ti Slovenci počasi umirajo, sinovi in hčere pa tonejo v morju tujine. Po vseh razgovorih z njimi sem mogel opaziti edinstvo mišljenja, kar so mi potrdili tudi omenjeni duhovniki, ki ja v tem: Krvavo primanjkuje slovenskih duhovnikov med našimi izseljenci po zapadni Evropi. Kjer imajo slovenskega duhovnika, tam se dobro držijo v verskem in narodnem oziru.

Najslabše je v tem oziru v Nemčiji, kjer je veliko število slovenskih rudarjev v Porurju in Westfaliji, a so v verskem oziru prepuščeni popolnoma samim sebi. Niti enega duhovnika ni med njimi in zato tudi ni čudno, da so ravno ti naši izseljenci narodnostno najbolj izgubljeni. Niti enega društva ne premorejo več, četudi so poprej lepo delovali na verskem in društvenem polju

ter imel; lepa društva sv. Barbare. Sedaj vsega tega ni več. Stari so pomrli, mladi so brez vodstva in ker so prepriščeni samemu sebi, so postali versko in narodnostno popolnoma brezbrizni. Že dolgo časa so brez vsakega slovenskega duhovnika. Ne smemo pozabiti, da je med izseljenci duhovnik navadno tudi edini inteligent (v zadnjem času je sicer v tem nekaj spremembe, ki pa radi svojstvenih pogojev stvari prav nič ne spreminja) in zato tisti, ki daje pobude za vsa društvena dela, zlasti med mladno in tako nehoti postane tudi pobornik narodne zavesti.

Res je tam č. g. T. Tensundern, kateri zna dobro slovensko in se čuti po srcu Slovenca, vendar ne smemo prezreti, da je omenjeni gospod že zelo star in tudi bolan, ter da ima svojo lastno nemško faro v Recklinghausenu, kjer je eno uro vožnje s tramvajem od Gladbecka, kjer je največje središče Slovencev. Radi omenjenih treh vzrokov je dejansko njegovo delo med Slovenci zelo majhno ter obstoja praktično v tem, da zbere vsako leto enkrat Slovence in jih pelje na Marijino božjo pot v Kevelaer, kjer imajo službo božjo s slovensko pridigo ter skupen pomenek.

V Holandiji je sicer veliko boljše, ali z odhodom č. g. Babnika se že zbirajo črni oblaki, ki grozijo, da bo sedanja odsotnost slovenskega duhovnika imela za posledico, da bo zamrlo vse, kar je tako lepo spravil na noga neutrudljivi g. Nande, ki je znal prebuditi Slovence v Holandiji, kot malokateri ter jim organiziral društveno življenje na izredno lepo višino.

Govoril sem z njimi in vsi so mi tarlali in nekolikokrat sem moral slišati tudi pikro opombo, češ, Slovenci imamo svoje lastno semenišče v Argentini, a zakaj? Zato, da gredo iz njega slovenski duhovniki na argentinske fare, medtem ko morajo Slovenci v Holandiji ostati brez vsakega domačega „gospodarja“. In res, v vsej Holandski ni niti enega slovenskega duhovnika! Slovencev pa je okrog 800 v lepo strnjenih naseljih L'mburga, potem pa še ostali, ki so raztepeni in ne tvorijo večjih skupnih edinic.

V Belgiji imamo dva izseljeniška duhovnika: č. g. Revna v Carleroi in č. g. Zaklja v Liegeu. Vendar s tem še ni rečeno, da je stvar v redu! Še daleč ne. Ljudje so tako raztepeni po različnih krajih, da je delo izredno naporno in težavno. G. Zakelj je obenem tudi izseljeniški duhovnik za Hrvate. Samo okrog Liegea je menda kakih 400 Slovencev, ki so v glavnem rudarji, potem ima kakih 50 ali še več kilometrov daleč rudarsko naselje Eidsen, kjer je veliko Slovencev (imajo lastno društvo sv. Barbare) in zopet naprej Watershei z drugo kolonijo in društvom (tudi pevski zbor Slavček) in še na več drugih krajih, tako da ima preračunano, da, če vsak dan obiše tri slovenske družine, ima dela dovolj za dve leti. In to samo enkrat. Ravno tako se godi g. Revnu.

V Franciji ni nič boljše!

Vsi naši izseljeniški duhovniki s katerimi sem prišel skupaj, so si edini v tem, da je za prvo silo nujno potrebno imeti na razpolago vsaj pet slovenskih duhovnikov več. Eden za Westfalko, eden za Nizozemsko, eden za Belgijo in dva za Francijo (g. Čretnik pravi, da so potrebni trije). Na Westfalskem še ni vse izgubljeno in če dobijo ob pravem času slovenskega duhovnika, jih bo še mogel veliko spraviti nazaj v cerkev in v društvo sv. Barbare, ki je zaspalo. Če pa bodo odlašali, bo seveda vse zaman, ker bo res prepozno. Trenotno bi se vsa stvar glede Nemčije dala izvesti, kot je predlagal sam gospod Nande Babnik, da bi mogel slovenski duhovnik h'ti prve mesece pri č. g. Tensundernu ter bi ga ta uvedel počasi lepo med Slovence. Zatenkrat misli menda iti tja sam g. Babnik, vsaj tako mi je dejal. Vendar bi bil on tam kvečjemu kakšno leto, da bi pripravil tla in uredil ter dvignil Slovence iz zaspanosti, potem bi seveda moral priti drugi na njegovo mesto, ker bi on zopet odšel. A če se bo ponovil isti njegov elan, kot ga je pokazal na Holandskem, ni dvoma, da bo poživil versko in zlasti narodnostno udejstvovanje med Slovenci na Westfalskem. Je ta človek namreč zelo dinamičen. Po njegovi zaslugi je na Holandskem veliko boljše, kot pa v Nemčiji. A tudi ne

smemo pozabiti, da je bil do pred kratkim med Slovenci tukaj znani pater Teotim.

V Belgiji se med slovenskimi družinami pojavljajo pogostj primeri odpada od katoliške vere in sprejem drugih verstev. Zlasti veliko uspeha imajo razne protestantske ločine, pred vsemi takomenovari Testigos de Jehova, med katere se je menda samo v Watersheiu že vpisalo pet slovenskih rodbin, in ti skušajo za sabo dobiti tudi ostale Slovence. Že sem omenil, da gospodu Žaklju ni mogoče vsake rodbine obiskati več kot enkrat na vsaki dve leti ali pa še to ne. G. Reven ima Slovence po 54 vaseh ali pa še celo več. Nujno rabijo vsaj še enega duhovnika.

V Franciji je gospod Čretnik v Parizu ter je preko glave zaposlen po eni strani z dušebrižništvom, po drugi strani pa ima na glavi še vse politično zastopstvo, da predstavlja splošne slovenske koristi pri raznih mednarodnih shodih in organizacijah. Bi rabil v pomoč vsaj dva duhovnika: enega za okolico Pariza in enega za Francijo ter poleg tega tudi enega laika, da bi prevzel nase vse delo, ki ga zahteva življenje „politike navzočnosti“, kar je tudi nujno potrebno, a do sedaj še razen Čretnika ni nobenega, ki bi to delo mogel prevzeti. Za slovenske interese je še vedno neprimerno bolj važen forum v Evropi (čitaj Pariz) kot pa kje v ZDA. Je to postojanka, kje je Slovenci ne smemo izgubiti z vidika, ker so pač v Parizu vedno seje in zastopstva, kjer razpravljajo o naših narodnih manjšinah in kjer je vedno prilika, da se more ob raznih mednarodnih sestankih mimogrede braniti naše koristi: pred vplivnimi osebnostmi. A za to je treba imeti človeka, po možnosti laika, ker duhovnik dostikrat ne more storiti tega, kar bi laik mogel nemoteno storiti in dostikrat lažje izvedel.

Tukaj sem hotel v velikih obrisih opisati potrebe slovenskih izseljencev, ki pa so mimogrede tudi potrebe vsega naroda. Ljudje tukaj gledajo na Slovence v Argentini, kot na matično skupnost v tujini, od katere upajo, da bodo

našli razumevanje in podporo. Ne morejo razumeti, zakaj je v Argentini okoli 60 slovenskih duhovnikov, v zap. Evropi pa, kjer je ravno toliko Slovencev, če ne več, pa jih je komaj pet ali šest.

Slovenski izseljenci v zapadni Evropi so precej bliže Jugoslaviji, imajo večinoma še vedno jugoslovanske potne liste in zelo pogosto potujejo v Slovenjo na obisk rodnega kraja. Zato je še tembolj važno, da imajo tu svojega duhovnika! Niso komunisti (nekateri med njimi so sicer nekoliko naklonjeni, a na svoj način, ker gledajo v Jugoslaviji svojo državo in zaradi narodnega ponosa držijo z režimom), so dobri ljudje, gostoljubni, ki sicer dostikrat o stvari nimajo istega mnenja, kot jih ima duhovnik, a so ljudje, ki so navajer: trdega dela in se znajo pogovoriti. Občudoval sem te ljudi, ki že po več kot 20 let kopljejo pod zemljo po 8 ur na dan in potem, ko so vsi utrujeni, še najdejo časa, da gredo na sestanek društva sv. Barbare ali na pevske vajice. Tu se vidi, da njihova narodna zavest ni nekaj umetnega ali v kakšni šoli pridobljena, temveč pridejo res iz notranjega prepričanja. Prepričan sem, da bodo našli razumevanje pri slovenskih duhovnikih v Argentini. Vsaj nekaj se jih bo odločilo in jim bodo prihiteli na pomoč, za katero tako prosijo.

Odkrito Vam povem, da so me ljudje povsod prosili, naj ob povratku v Buenos Airesu kaj napravim, da jim pošljejo duhovnika. Prosili so me zlasti na Holandskem, ko ostajajo brez njega. Dejali so mi moški in ženske: „Odkar smo tukaj — in smo že nad dvajset let — smo imeli vedno slovenskega duhovnika, a sedaj smo brez njega.“ In na Westfalskem so mi rekli: „Ha, v Belgiji, tam ja, tam je dobro, ko imajo tako pridnega „gaspuda“, kot so gaspud Žakel. Mi pa tu nimamo nobenega.“

Samo v glavnih potezah sem poskusil opisati položaj naših ljudi in potrebo po slovenskem duhovniku med njimi na Westfalskem, v Belgiji, na Nizozemskem in v Franciji.“

SLOVENSKI DUHOVNIKI V ZAMEJSTVU

Najprej zopet nekaj popravkov o že objavljenih imenih in naslovih: Izpuščena sta bila: Ceglar Stanko, Salesians School, Hope Haven, Marrero, La., USA in Chemazar Blase OFM, 9546 Ewing Ave., Chicago 17, Ill., USA. — Patra frančiškana Ferenz Alfonz in Ferlin John, oba Lemont, USA, sta že umrla. — Popraviti ali spremeniti naslove je treba sledečim sobratom: P. Alfonso, O. Cap., Convento Cappucini, Villafranca, Verona, Italia; Breznikar Victor, N. 320 Mayle Colville, Washington, USA; Čebulj Daniel, SDB, salesianos, Porto natales, Chile; Goršek Anton, Pfarrhaus, St. Stefan a. d. Gail, Kaernten, Austria; Grebenc Maver, O. Cist., Stift, Stams, Nordtirol, Austria.

Opozoriti moramo na dve stvari: Verjetno je ne tem seznamu, ki ga objavljamo, tudi nekaj sobratov, ki niso Slovenci, ampak le velikij prijatelji Slovencev in so naši poverjeniki poslali njih imena in naslove, da jim pošljamo revijo, ne da bi posebej pripomnili, katere narodnosti so. Glede tega prosimo že vnaprej razumevanja in opravičila! Drugo, kar bo morda marsikoga motilo, je način pisanja imen in priimkov. Objavljamo jih v taki obliki, kakor so nam jih poslali poverjeniki. Ponovno prosimo, da nam javite vsako pomoto, spremembo naslova, ali če bi katero ime izpadlo.

- Grile Janez, Casa parroquial, Bragado FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Grims Stanko, mons., 24 rue, Nicolas Colson, Meerlebarh-Moselle, Francia.
- Grmek Albin, žup. upravitelj, Ricmanje, Trieste, Italia.
- Grmič, dr. Franc, Via Appia Antica 126, Roma, Italia
- Grmovnik Franc, 247 Felisa St, San Antonio, Texas, USA.
- Gruđen John, 548 Lafond St., St. Paul, Min., USA.
- Gujen Pasqual, Montemaggiore, Savogna, Udine, Italia.
- Guštin Jože, Arzobispado, Rivadavia 437, Buenos Aires, Argentina.
- Habjan Janez, Vigario, Uniao de Gaetes Minas, Brasil.
- Hafner Janez, Garnerigasse 34, Graz, Steiermark, Austria.
- Hafner Jernej, D. P. Camp., Spittal a. d. Drau, Kaernten, Austria.
- Hanisch Josef, Mochling, Kaernten, Austria.
- Hanjek Odilo OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Hanželič dr. Rudolf, Casa San Sebastian, San Esteban, Sierras de Córdoba, Argentina.
- Hensel Theophil, Pf., Sternberg, P. Velden, Kaernten, Austria.
- Heric Gracijan OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Hiti M. J., 520 W. 10th St., Waukegan, Ill., USA.
- Hladnik Janez, Juramento 1780, Lanús Oeste FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Hlebs Milan, 450 Pine St., Bridgeport 5, Conn., USA.
- Hodnik Emil, Custer, Wis., USA.
- Hoge Benedict OFM, 386 Geneva Ave., Detroit 3, Mich., USA.
- Holmar Thomas, Pf., Ebriach, P. Eisenkappel, Kaernten, Austria.
- Homar Roman OSB, M. H. Redeemer Church, Ogema, Minn., USA.
- Horn Jože, Mont Caseros 1647, Mendoza FCNGSM, Argentina.
- Hornboeck dr. Janez, Pf., Maria Elend, Kaernten, Austria.
- Horvat Alejandro SDB, Bellavista 0550, Santiago, Chile.
- Horvath Francis, 210 W. 7th St., Imperial, Calif., USA.
- Horvat Stefan, 124 Maple St., Rossford, Ohio, USA.
- Hren Innocenc OP, Fenwick High School, Chicago, Ill., USA.
- Hribar Vitus, 18119 Neff Rd., Cleveland 19, Ohio, USA.
- Hribček Louis SC, Don Bosco Juniorate, West Haverstraw, N. Y., USA.

- Humar dr. Mirko, Corte S. Lario 7, Gorizia, Italia.
- Husu Franc CMF, Via di Sacro Cuore de Maria 5, Roma, Italia.
- Hutter Alojzij, Pf., Griffen, Kaernten, Austria.
- Hvalica Pietro, Vernaso, S. P. al Natisono, Udine, Italia.
- Igere Matheus, Pf., Neuhaus, P. Lavamund, Kaernten, Austria.
- Ilc Luis, Nova Bonfin, Goias, Brasil.
- Ile Tone, Rue de l'éclise 25, Chatelimeau, Belgique.
- Iskra Tone, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma, Italia.
- Jakulin Giuseppe, Graverio, p. S. Leonardo Civ., Udine, Italia.
- Jager Matija, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, USA.
- Jagodic mons. dr. Jožef, Amlach, P. Lienz, Osttirol, Austria.
- Jaklič dr. Franc, Policlinico Salaberry, Juan B. Alberdi 6350, Buenos Aires.
- Jakop Franc, Casa parroquial, San Nicolás de Arroyos FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Jakomin Dušan, kaplan, Škedenj, Via Servola 40, Trieste, Italia.
- Jambrovič Marjan, Parroquia de Jesús Obrero, Justo Daract FCNGSM, prov. San Luis, Argentina.
- Jamnik Jože, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine, Trieste, Italia.
- Jan Ivan CM, Seminario Metropolitano, Asunción Paraguay.
- Jančar Franc, Pf., Windisch Bleiburg, P. Unterbergen, Kaernten, Austria.
- Janežič Stanko, Mačkovlje 7, p. Dolina, Trieste, Italia.
- Jank Ludvik, Pf., Radsberg, Kaernten, Austria.
- Jenko Aloysius, 53 St. Patrick's Pl., Staten Island 6, N. Y., USA.
- Jenko Valerijan OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Jeraša Francis, St. John's Church, Kiowa, Kansas, USA.
- Jereb France CM, 95 Rue de Sevres, Paris (6), France.
- Jeretina Janez CM, Basilica Nacional, Luján FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Jericijo Stanko, Romans d'Isonzo, Gorizia, Italia.
- Jerman Andrés CM, Escuela Apostólica "S. Vicente", Escobar FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Jerman Anton, St. Paul bei Bozen, Bolzano, Italia.
- Jershe John, St. Martin's Church, Tower, Min., USA.
- Jevnik F. A., 741 Delaware St., Forest City, Pa., USA.
- Jezernik dr. Maks, Propaganda Fide, Urbano VIII — 16, Roma, Italia.
- Jošt K. OSM, 22 Carteret St., Carteret, N. Y., USA.
- Judnich John, 4672 Pearl St., Denver, Colo., USA.
- Judnich Joseph, 5040 70th St., San Diego, Calif., USA.
- Jurak Jože, San Eduardo 678, Buenos Aires, Argentina.
- Juranovich Al., 277 No. 8th St., Brooklyn 11, N. Y., USA.
- Kahne dr. Stanko, Calle S. Bosco, Castellnuovo (Asti), Italia.
- Kalan Janez, Casa parroquial, Ramos Mejía FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Kamin John, Wellsburg, N. Y., USA.
- Kanauf Pavel, Pf., St. Egiden a. d. Drau, P. Velden, Kaernten, Austria.
- Kapus Joseph, Sacred Heart Church, Caney, Kansas, USA.
- Karicelj Andreas, Pf., St. Jakob i. Rosentale, Kaernten, Austria.
- Kaselj Lorenz, Pf., Keutschach, Kaernten, Austria.
- Kassovec Stephen, Sacred Heart Church, Warsaw, Ill., USA.
- Katnik Bertrand OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Katnik Franc, Pf., Haimburg, Kaernten, Austria.
- Kausek John, 1035 1/2 8th Ave., Virginia, Minn., USA.
- Kavalari Stanko, Casa parroquial, Merlo FCNGSM, prov. San Luis, Arg.
- Kavčič Polde SDB, Colegio Salesiano, Casilla 999, Lima, Perú.
- Kebe Matija, 223 57th St., Pittsburgh 1, Pa., USA.
- Kenda Ivan, Casa del Clero, Cordignano (Treviso), Italia.
- Kerec mons. Joseph, Oratorio St. Leon, 78, Rue Stanislas Torrentes, Marseille (6), France.

- Kirn Toman, St. Joseph's Hospital, Marshfield, Wis., USA.
- Kissiliak Koloman, Colegio Apostólico "San José", Claypole FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Kjačič mons. Božo, Cur'ia Arciv., Gorizia, Italia.
- Kladnik Albin, Catholic presbitery, 35 Langestraat, Carolina, South Africa.
- Kladnik dr. Francis, St. George's Rectory, 120 West Fifth St., Stockton 6, Calif., USA.
- Klemenčič Janez, Policlinico Ramos Mejía, Gral. Urquiza 609, Buenos Aires, Argentina.
- Klinar dr. Tomaž, Pfarrhaus, Vorderberg im Gaital, Kaernten, Austria.
- Klinec dr. Rudolf, Curia Arciv., Gorizia, Italia.
- Klopčič Joseph, St. Joseph's Home, Lemont, Ill., USA.
- Knafelj Janéz, Condarco 551, Buenos Aires, Argentina.
- Knific dr. Franc SC, Box 299, Pino Alto, Aptos, Calif., USA.
- Koglek Josef, Pf., St. Kanzian, Kaernten, Austria.
- Kokel Franc, Weywerz 138, Liege, Belgique.
- Kolarič dr. Jakob CM, St. Mary's Mission House, Toronto 13, Canada.
- Kolenc Franc, Victor Martinez 50, Buenos Aires, Argentina.
- Kolman M., Sacred Heart Church, Warsay, Ill., USA.
- Komac Vladko, Devin — Duino, Trieste, Italia.
- Koman Boris, Parroquia San Pedro, Mar del Plata FCNGR Argentina.
- Komjanc Marijan, Via Brig. Pavia 38, Gorizia, Italia.
- Koncnik Inocent OFM Conv., Our Lady of Consolation, Carey, Ohio, USA.
- Kopach Janez CM, St. Mary's Mission Hause, Toronto 13, Canada.
- Kopusar dr. Milan, St. Josephat Church, Loup City, Nebr., USA.
- Korbic Beno OFM, USA.
- Koren J., 820 New Persy St., Sheboygan, Wis., USA.
- Koren Tone, Collegio Russicum, Via Carlo Cattaneo 2, Roma, Italia.
- Koretic Franc, Sacred Heart Church, Staples, Minn., USA.
- Korošak Bruno OFM, Via Merulana 124, Roma, Italia.
- Kos Vladimir SJ, Enno. Portalington, Leix, Nordirland.
- Koschier Christian, Dech., Maria Rain, Kaernten, Austria.
- Kosič OFM, Convento dei Franc., Via Rossetti, Trieste, Italia.
- Kosmač Angel, kaplan, Občina, Trieste, Italia.
- Kovačič Anton, 1621 Dillworth Rd. E., Charlotte 3, N. C., USA.
- Košiček Jožef, Policlinico Fernández Cervoño 3356, Buenos Aires, Arg.
- Košmerlj Alojzij, Hipólito Irigoyen 2599, Florida FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Kozina Karel, Collegio Russicum, Via Carlo Cattaneo 2, Roma, Italia.
- Kozina Vladimir, 117 S. Church Street, Lodi, Calif., USA.
- Kracina Anton, 12 Claire Street, Largs Bay, S. A., Australia.
- Krajnik Pavel, Collegio Russicum, Via Carlo Cattaneo 2, Roma, Italia.
- Kraljič dr. Janez, Providence Hospital, 378 13th Street, Oakland, Calif., USA.
- Kraljič Stephan, St. Ann's Church, Berthold, No, Dakota, USA.
- Kramarič mons. Ivan, Casa parroch., Barcola, Trieste, Italia.
- Kranmer p. Fidelis O. Cap., Convento Cappuccini, Gorizia, Italia.
- Kranjc Marko, Via della Consulta 60/II, Roma, Italia.
- Kretič Ivan, Doberdo del Lago, Gorizia, Italia.
- Kristanc Leo, O'Connor Hospital, Race — St. Carlos, San José, Calif., USA.
- Krištof Franc, Kaplan, Eberndorf, Kaernten, Austria.
- Križek John SJ., R. I. Box 303, Trinidad, Colo., USA.
- Križman Andrés, Casilla 541, Guayaquil, Ecuador.
- Križman, Prosecco, Trieste, Italia.
- Kržišnik p. štefan O. Cist., Stift Meherrerau, P. Bregenz, Vorarlberg, Austria.
- Kuchler Martin, Pf., Koestenberg, P. Velden, Kaernten, Austria.
- Kuchling Anton, Pf., Feistritz a. d. Gail, Kaernten, Austria.

- Kuhar dr. Alojzij, 330 W. 23th St., New York 11, N. Y., USA.
- Kulmež Janez, Pf., Poggersdorf, Kaernten, Austria.
- Kukovica dr. Alojzij, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Kunčič Jože, Casilla 90, Cura-Cautin, Chile.
- Kunstelj Ignacij, Marillac House, Warley-Essex, England.
- Kunstelj Jože, Maria Elend i. Rosentale, Kaernten, Austria.
- Kupljenik Franc, Casilla 152, Angol, Chile.
- Kurent dr. p. Tomaž O. Cist., Stift Mehnerau, P. Bregenz, Vorarlberg, Austria.
- Kustec Ignacij, Catholic Mission, Mawlai-Shillong, Assam, India, Asia.
- Kuzma K., St. Patrick's Rectory, Wilton Center, Ill., USA.
- Lamovšek Matija, Sarmiento 2040, Castelar FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Lampichler Johann, Pf., St. Margarethen i. Rosentale, Kaernten, Austria.
- Langerholz Kalist OFM, St. Mary's Seminary, Lemont Ill., USA.
- Clement Lattyak OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Laura Mihael, Greutschach, P. Griffen, Kaernten, Austria.
- Lavrenčič dr. Ignacij, Jochberg bei Kitzbuechl, Osttirol, Austria.
- Lavrenčič Mario, S. Volfgang, Clodig, Udine, Italia.
- Lavrič Ciri, Viale Vaticano 50, Roma, Italia.
- Lavrih Ivan, St. Lawrence Church, Jetmore, Kansas, USA.
- Legan Alojzij, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina.
- Legiša p. Anton, Via di Sacro Cuore de Maria 5, Roma, Italia.
- Lekan M. SM, 2605 Woodburn, Cincinnati, Ohio, USA.
- Lenček dr. Ignacij, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Lenček Ladislav CM, Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina.
- Liskovec Ivan SJ, Piazza del Gesu, Roma, Italia.
- Levstek Franc, Seminario Menor, Casilla 3, Córdoba, Argentina.
- Ličen Alojzij, Albaro, p. Vescova, Trieste, Italia.
- Ločnikar Florijan OSB, St. Theodore's Church, Ponsdorf, Minn., USA.
- Ločnikar Julius OSB, Assumption Abbey, Richardton, No. Dakota, USA.
- Lomšek Janko, Keimbach bei Graz, Steiermark, Austria.
- Lovrenčič Atanazij OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa., USA.
- Lovriha Marijan, G. San Martin 20, San Martin FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Lovše Ivan, Casa parroquial, Catedral, San Luis, Argentina.
- Lozar Jože, Casilla 9532, Santiago, Chile.
- Lučovnik dr. Johann, Pf., St. Johann, P. Weizelsdorf, Kaernten, Austria.
- Luskar Alojzij SDB, Stein, P. Tainach, Kaernten, Austria.
- Maček Rudolf, 72 Maujer St., Brooklyn 6, N. Y., USA.
- Madic Aloysius OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. USA.
- Majcen Andrej SDB, Cite du Christ Roi, Boite Postal 173 B., Hanoi, Vietnam.
- Majhenic Pelagij OFM, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa., USA.
- Makovec Bogdan, Brandsen 4970, Villa Dominico FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Malalan Franc, župnik, Boršt, Trieste, Italia.
- Malalan p. Frančišek, Villa Mentuccia, Antrodoco (Rieti), Udine, Italia.
- Malavasic Roman, 416 No. Chicago St., Joliet, Ill., USA.
- Malenšek Janez, Casa parroquial, San Pedro FCNGBM, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Mali Gregor, Virrey Liniers 428, Buenos Aires, Argentina.
- Mali p. Stanislav O. Cist., Stift Stams, Tirol, Austria.
- Malič Giuseppe, Salesian, Chioggia, Venezia, Italia.
- Malovrh France, Asilo de Ancianos, Sueca (Valencia), España.
- Marašek Karel, Pf., Rechberg, Kaernten, Austria.

- Marinšek dr. Jakob, Marianum, Opčine, Trieste, Italia.
- Markič Janez, Casa parroquial, Pontevredra FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Markt Nikolaj, Rosegg, Kaernten, Austria.
- Maroša Mart'n SDB, Casilla 237, Punta Arenas, Chile.
- Martinčič Albin, Via Aviano 18, Gorizia, Italia.
- Martinčić Andrej, Abazzia Muguzzano, Lonato, Brescia, Italia.
- Matko Ivan SDB, Zell-Pfare, P. Ferlach, Kaernten, Austria.
- Mausar Joseph, Sacred Heart Church, Butte, Mont., USA.
- Mazir Francis, RR 2, Siegel, Ill., USA.
- Mazora Marko, Via Carduci 25, Gorizia, Italia.
- Mazovec Robert OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Mejač Jože OM, Hospital Miraflores, Punta Arenas, USA.
- Mejak Heliodor, 247 Orchard St., Kansas City, Kansas, USA.
- Mekinda p. Odilo O. Cap., Via Piemonte 70, Roma, Italia.
- Mernik Janko SDB, Avda. de Mayo 2000, Ramos Mejia FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Messner Štefan, Pf., Eisenkappel, Kaernten, Austria.
- Metlika Bogdan SDB, Casilla 4147, Valparaiso, Chile.
- Milavec Ciril, Casa parroquial, Morón FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Millonig Filip, Pf., St. Stefan bei Mallestig, Kaernten, Austria.
- Mihelič dr. Franc, Instituto de edafología, Serrano 113, Madrid (6), España.
- Mihelic Francis, St. Antony's Church, Ely, Minn., USA.
- Mihelic Frank, Church of the Sacred Heart, Romaine Street, Peterborough, Ontario, Canada.
- Mihelič Jože, Kaplan, Forst, P. St. Margarethen im Lavanttal, Kaernten, Austria.
- Mihelič Leopold, St. Mary's Church, Matarhon, Wis., USA.
- Mihelič Silvo SDB, Seelsorger in Bleiburg, Kaernten, Austria.
- Mihelich Edward, St. John's Church, Marquette, Mich., USA.
- Miklavčič Albin, Villa Cerreto, Nizza Monf., (Asti), Italia.
- Miklavčič Anton, D. P. Camp., Spittal a. d. Drau, Kaernten, Austria.
- Miklavec Albert, kaplan, Bazovica, Trieste, Italia.
- Miklavič Josef, St. Peter b. Grafenstein, Kaernten, Austria.
- Miklič dr. Jože SDB, Via Marsala 48, Convento Salesiano, Roma, Italia.
- Mikula dr. Janez, 45 Meran Street, Boulder (Kalgorlie), W. A., Australia.
- Mikulich Joseph OFM, 137 Wharf Rd., Capitola, Calif., USA.
- Missia Francis, 2200 Grande Ave., St. Paul, Minn., USA.
- Mitsche Franc, Prov., Arnoldstein, Kaernten, Austria.
- Močnik mons. dr. Franc, Via Don Bosco 3, Gorizia, Italia.
- Moertl Franc, Pf., Augusdorf, P. Velden, Kaernten, Austria.
- Mohar Janez, Casilla 90, Cura-Cautín, Chile.
- Mosch tz Jakob, Pf., Egg bei Hermagor, Kaernten, Austria.
- Mrkun Anton, 15519 Holmes Ave., Cleveland 10, Ohio, USA.
- Mrvar Janez, 19840 Anita Ave., Castro Valley, Calif., USA.
- Muri Ignacij, Pf., Diex, Kaernten, Austria.
- Musizza Pavel, Piccolo seminario delle Missioni, Via Facino Cane 7, Casale (Monteferrato), Italia.
- Nadrach Adolph, 92 Capital N. E., Battle Creek, Mich., USA.
- Nagele Mateuž, Pf., Maria Gail, P. Villach, Kaernten, Austria.
- Nagelschmied Alojzij, Schiefing am See, Kaernten, Austria.
- Nemec Alojzij, St. Michael ob Bleiburg, Kaernten, Austria.
- Novak Alojzij, Corte S. Ilario 7, Gorizia, Italia.
- Novak Franc, 3 de Febrero 1081, Ramos Mejia FCNDFS, prov. Buenos Aires, Argentina.

- Novak France, Hospital, Falucho 815, San Luis, FCNGSM, Argentina.
- Novak John, Junction City, Wis., USA.
- Novak Štefan, Casa parroquial, Dolores FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina.
- Novitt Leo OFM, Holy Mamily Rectory, Willard, Wis., USA.
- Ocepek Martin CM, Maison St. Charles, Sidi Driff, La Marsa, (Tunisia), Nord Africa.
- Ogrin Janez, Casa parroquial, Luján de San Luis FCNGSM, prov. San Luis, Argentina.
- Ogrin Tone, Casa parroquial, Luján de San Luis FCNGSM, prov. San Luis, Argentina.
- Ogris dr. Jože, Pf., Latschach, Kaernten, Austria.
- Oizinger Lukas, Prof., Kaning, P. Radenthein, Kaernten, Austria.
- Okorn Claude OFM, USA.
- Okorn Dušan, St. Poul's Church, Anaconda, Mont., USA.
- Okoren Franc, Casilla 90, Cura-Cautín, Chile.
- Oman Edwin, R. 1, St. Joseph's, Minn., U. S. A.
- Oman Rt. Rev. John, 3547 E. 80th St., Cleveland 5, Ohio, USA.
- Omerza mons. Ivan, Via dell' Istria 1, Trieste, Italia.
- Orehar Anton, San Eduardo 678, Buenos Aires, Argentina.
- Orel Georg, Katechet, Hauptschule, Voelkermarkt, Kaernten, Austria.
- Orendac Cyril OFM, Conv., 148 Clinton St., Binghamton, N. Y., USA.
- Osana Janez, Legmoos, Collabo, Bolzano, Italia.
- Osgnach Eugenio, Strassoldo, Udine, Italia.
- Ozimiz J., 13824 Euclid Ave., Cleveland 12, Ohio, USA.
- Pakiz Rudolph, St. James Church, W. Duluth, Minn., USA.
- Palčić Milan, Montecristi, Manabi, Ecuador.
- Papesh Francis, 26 Montezuma Ave., Cortez, Colo., USA.
- Papez Michael, 610-99th Ave., Duluth 8, Minn., USA.
- Paulin Stanley, Orfanato Salesiano da Imaculada C., Macau, Chine, Asia.
- Pavel Alfonz SC., St. John Bosco School, Bellflower, Calif., USA.
- Pavlič dr. Jože, St. Michael, Eppan bei Bolzano, Italia.
- Pavlič Pavel O. Cist., Stift Stams, Tiro, Austria.
- Pavlin Alojzij, Via Aviano 18, Gorizia, Italia.
- Pečovnik Karel, St. Peter's Church, Dumont, Minn., USA.
- Pečnik Teodor, Campo Tures-Taufers, Val Pusteria, Bolzano, Italia.
- Pelan Jože, Bergstrasse 27, Graz, Austria.
- Pelamr Anton, Pf., St. Stefan in Gaitale, Kaernten, Austria.
- Perčič Jože, Church of St. Rita, Hillman, Minn., USA.
- Perčič Mihael, Sanatorio San Vicente, Ciudad-Lineal, Madrid, España.
- Petek Franc SDB, Schuette 223, Porvenir — Punta Arenas, Chile.
- Petek Janez CM, Cochabamba 1467, Buenos Aires, Argentina.
- Petelin Ciril O. Cist., Cossio 6084, Buenos Aires, Argentina.
- Peterlin Jože SDB, Colegio San Miguel, Stefanelli FCNGSM, Rio Negro, Argentina.
- Peternel Warren OFM Brasil (?)
- Petrasič Martin, Box 117, Bloomfield, Nebr., USA.
- Petricig Giovani, Cividale, Udine, Italia.
- Petricig Lorenz, Eisenkappel, Kaernten, Austria.
- Petric Pius OFM, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., USA.
- Petrič Janez, Wernberg, P. Kloster, Kaernten, Austria.
- Pevec Edward, 3547 E. 80th St., Cleveland 5, Ohio, USA.
- Pibernik Avguštin, Nussdorf bei Linz, Osttirol, Austria.
- Picej Jože, Pf., St. Michael ob Bleiburg, Kaernten, Austria.
- Pierce Justin SDB.
- Pintar Janez, Schloss Moos, Sterzing-Vip'veno, Bolzano, Italia.
- Pipp Vilko, Gorentschach, P. Ruden, Kaernten, Austria.
- Pirc Joseph, 1100 Estudillo St., Martinez, Calif., USA.

- Pirnat Rt. Rev. Alojzij, 307 Adams St.,
Eveleth, Minn., USA.
- Pirnat Rt. Rev. John, 405 Adler St.,
Anaconada, Mon., USA.
- Pirnat Michael, 1901 Leatherwood Ave.,
Butte, Mont., USA.
- Piščanec Anton, Katinara, Trieste, Ita-
lia.
- Pivko Rudolf, Friary, Waverlep, Au-
stralia.
- Plaznik John, Box 297, Morris, Ill.,
USA.
- Plemenitaš dr. Ivan, Sor. Franciscano,
Cortina de Ampezo, Italia.
- Podržaj p. Stanley SJ, Catholic Church,
P. O. Khari-Kharapara, Via Ma-
thupatur, 24-Parganas — Bengal,
India.
- Podgorec mons. dr. Valentin, Pernhart-
gasse 6, Klagenfurt, Kaernten,
Austria.
- Podgornik Jože SJ, Collegio Russicum,
Via Carlo Cattaneo 2, Roma, Italia.
- Podgonšek Hyacint OFM, 386 Geneve
Ave., Detroit 3, Mich., USA.
- Pogačar Andrés, Parroquia catedral,
San Luis, Argentina.
- Pogačar Jože, Muehlen-Molini, Taufers,
Bolzano, Italia.
- Pogačnik Anton, Porto S. Pancrazio 68,
Verona, Italia.
- Pokorn Drago CM, Casilla 2166, Santia-
go, Chile.
- Polanc Janez, Viktringer Ring 26, Kla-
genfurt, Kaernten, Austria.
- Pontar Stanko, Poggio Terz-Armata,
Gorizia, Italia.
- Popesh B., Catholic University, Wa-
shington, D. C., USA.
- Posch Franc, Pf., Globasnitz, Kaern-
ten, Austria.
- Potočnik Alojzij OSB, Box 315, Canon
City, Colo., USA.
- Povše Milan, Parroquia Sta. Rosa, Ca-
lle 122, esq 81, Eva Perón, Argen-
tina.
- Pozeg F., St. George Church, W. New-
ton, Minn., USA.
- Prah John OCD, 2131 Lincoln Rd., N.
E., Washington 2, DC., USA.
- Praznik Rudolph, 320 Middle Ave., Ely-
ria, Ohio, USA.
- Prebil Andrés CM, Casilla 5051, Playa
Ancha, Valpairaso, Chile.
- Premrl Rafko, S. Mauro, Gorizia, Ita-
lia.
- Premrl Stanko, S. Mauro, Gorizia, Ita-
Prešern Anton SJ, Borgo S. Spiritu 5,
Roma, Italia.
- Prešeren dr. Jože, Via del Ronco 14,
Trieste, Italia.
- Prinčič Anton, Grado, Gorizia, Italia.
- Pristov Viktor, Av. Argentina 370, Pe-
lotas — Rio Grande do Sul, Brasil.
- Pucko Janez SC, Don Boseo Agricultu-
ral School, Box 91, Huttonsville,
West Virginia, USA.
- Puhar Leopold, Rudigierstrasse 11,
Linz a. d. Donau, Ober-Oesterreich,
Austria.
- Puš Jože, Casa parroquial, San Isidro
CNGGBM, prov. Buenos Aires, Ar-
gentina.
- Radanovič Anton, Kapuzinerkloster, La-
na bei Merano, Bolzano, Italia.
- Radoš Martin, Colegio San José, Bal-
carce FCNGR, prov. Buenos Aires,
Argentina.
- Ramšak p. Florijan SJ, Herrenstrasse
33, Linz a. d. Donau, Ober-Oester-
reich, Austria.
- Ravnikar Anton, Parroquia Manuel
Ocampo FCNGGBM, prov. Buenos
Aires, Argentina.
- Reberšak Franc CM, Curapaligue 1185,
Buenos Aires, Argentina.
- Rebol Francis MM, Catholic Mission,
Sin Miao Li No. 80, Miaoli, Formosa,
Chine, Asia.
- Recek Ciril, Via Merulana 124, Roma,
Italia.
- Reja Karel, Sovodnje, Gorizia, Italia.
- Rejc Srečko Aurisina, Trieste, Italia.
- Remškar Peter, St. Nicholas Church,
New Market, Minn., USA.
- Rener Frederic, St. Michael's College,
Toronto, Ont., Canada.
- Repnik Franc, Pf., Koetmannsdorf,
Kaernten, Austria.

Izdaja: Konzorcij (Gregorij Mali). — Urejuje: Uredniški odbor (dr. Ignacij
Lenček, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. Buenos Aires, Argentina) —
Uprava: Stanko škrbe, Victor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina — Tiska
tiskarna Federico Grote, Montes de Oca 320, Buenos Aires, Argentina

